

Knjige v različnih jezikih
na kavarniških mizicah

Martina Pecchiar
osvojila naslov
evropske
mladinske
kotalkarske
prvakinje

26

Goriško
zdravstveno
podjetje
odpira vrata
slovenskemu
jeziku

8

Minevanje
v grafikah
Adriane
Maraž

9

Primorski dnevnik

NEDELJA, 25. SEPTEMBRA 2011

Št. 227 (20.242) leto LXVII.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkljimi, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art. 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 €

CENA V SLOVENIJI 1,00 €

Okusi z vlakcem prvič prečkali mejo

DANJEL RADETIČ

Goriški Okusi na meji so letos prvič tudi dejansko prečkali mejo. To so storili z vlakcem, ki je povezal mestni središči Gorice in Nove Gorice. Impulz, da bi k prazniku aktivneje pristopili tudi sosedje, je dal goriški župan, njegovi kolegi na slovenski strani meje z novogoriškimi prvimi občanom na čelu pa so se izkazali za dinamične in reaktivne, saj so takoj sprejeli ponujeni izziv. V kratkem času so poskrbeli za organizacijo dveh dalmatinskih večerov v Novi Gorici, hkrati se so zavzeli, da bi mestni središči povezal vlakcem, za katerega je takoj zavladalo veliko zanimanje. Med njegovimi potniki so bili številni Goričani, ki jih je zamikala novogoriška novost in so bili nad lepim počutjem med sosedji prijetno presenečeni. Marsikateri potnik je predlagal, naj se pobuda ponovi ob podobnih prazničnih priložnostih, ki si jih ljudje očitno še kako želijo.

Če že govorimo o prazniku brez izrazitega kulturnega značaja - z vsem spoštovanjem do enogastronomije, ki jo je treba vključiti v kulturno dediščino slehernega naroda -, se nam zdi, da je priložnost, ki so jo Okusi na meji ponudili k zblizanju med mestoma, dodana vrednost, ki je sočasni tržaški Trg Evropa nima. Gorica je tudi zato v teh dneh privlačnejša od Trsta; čeprav jo večino dni v letu obravnavamo kot spalno naselje ali večjo vas, pogled na gnečo mladih v mestnem središču, ki se zvečer spremeni v diskoteko, nedvomno vliva optimizem.

ITALIJA - Kljub napadom, ki prihajajo iz desne sredine

Minister Tremonti sploh ne razmišlja o odstopu

Berlusconi z Lavitolo uradno na obisku v Panami

RENČE PRI NOVI GORICI - Množična proslava

Priključitev Primorske pomeni nastanek združene Slovenije

NOVA GORICA - V Renčah je bila včeraj zelo dobro obiskana (foto Bumbaca) proslava 64-letnice priključitve Primorske Slovenije in 70-letnice ustanovitve Osvobodilne fronte. Častni gost prireditve je bil

slovenski predsednik Danilo Türk, med udeleženci je bil tudi predsednik slovenske vlade v odstopu Borut Pahor.

Slavnostni govornik je bil tržaški pesnik Miroslav Košuta, medtem

ko je predsednik Zveze združenj borcev Slovenije Janez Stanovnik podčrtal, da je bila priključitev Primorske Sloveniji temeljni kamen za oblikovanje bodoče slovenske države.

Na 2. strani

RIM - Gospodarski minister Giulio Tremonti nima nobenega namena odstopiti, čeprav je tarča vse ostrejših napadov desne sredine ter njenih občil. Tremonti pravi, da bi odstopil le v primeru parlamentarne nezaupnice, ki pa je v tem trenutku ni videti na obzorju.

Neka panamska televizija je medtem objavila videoposnetek o lanskem obisku Silvia Berlusconi v Panami. Predsednika italijanske vlade je na obisku spremljal mešetar Walter Lavitola, ki se še vedno skriva pred italijansko pravico.

Na 27. strani

Dva priimka v isti
slovenski družini

Na 2. strani

S podpisi proti selitvi
slovenske službe

Na 3. strani

Gorica: podravnatelja
se vračata v razred

Na 8. strani

V Vidmu sejem
Casa moderna

Na 21. strani

Sivitz Košuta in Farneti
potrdila mladinski
državni naslov

Na 25. strani

ADRIAKER keramika in kopalniška oprema

Kakovost

Prijaznost

Strada della Rosandra 40, Trst, tel. 040 813719

- širok izbor in takojšnja dobava
- popust na izdelke iz zaloge
- tehnično svetovanje
- razstveni prostor na več kot 1000 m²

www.adriaker.it

MARINIGH
confezioni

GANT
G.N.H.

CANADIENS

WOOLRICH
JOHN RICH & BROS.

Trg Cavour, 25
34074 - Tržič
Tel in Fax 0481 791066

pred cono namenjeno pešcem,
tik ob večnadstropnemu
parkirišču

ANGLEŠČINA-ŠPANŠČINA-FRANCOŠČINA-NEMŠČINA-SLOVENŠČINA-HRVAŠČINA

- Predavatelji v materinščini
- Dnevni in večerni jezikovni tečaji vseh stopenj
- Posebni tečaji za predšolske otroke, osnovnošolske otroke in srednješolsko mladino
- Individualni tečaji
- Tečaji za podjetja
- Sedež izpitov Trinity College London
- Pripravljalni tečaji za izpite University of Cambridge

Publikašni center št. 5934

TRINITY
COLLEGE LONDON

Jezikovni tečaji **SCUOLA PER INTERPRETI**

Trst, Ul. S. Francesco 6 Tel./Fax 040.371300
www.scuolaperinterpreti.it - E-mail: scuolaperinterpreti@libero.it

FRANCOŠČINA-NEMŠČINA-SLOVENŠČINA-HRVAŠČINA

RENČE PRI NOVI GORICI - Na slovesnosti s predsednikom Türkcom praznovali tudi 70-letnico Osvobodilne fronte

Priključitev Primorske matici je temelj slovenske državnosti

Slavnostni govornik je bil tržaški pesnik Miroslav Košuta - Množična udeležba - Nastop zbora Kombinat

Levo slavnostni govornik na prireditvi Miroslav Košuta in desno ugledni gostje, med katerimi tudi Danilo Türk in Borut Pahor

BUMBACA

RENČE PRI NOVI GORICI - »Danes potrebujemo trezno glavo in hladno kri, veliko razuma in pameti, da bomo premagali težave, ki so tu in ki niso pretirano velike,« je ob včerajšnji slovesnosti ob obletnici priključitve Primorske izpostavil predsednik republike Danilo Türk. »Na Primorskem je samozavest doma. Z njo bomo šli naprej in zmagali bomo,« je na slovesnosti (na njej je nastopil ženski pevski zbor Kombinat) v Renčah poudaril Türk. Kot je ob slovesnosti ob 70. obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda in 64. obletnici priključitve Primorske matici domovini izpostavil še predsednik republike Slovenije, nas slovesnost spominja, da združitev slovenskega naroda in nastanka naše države ni prišla sama

od sebe, temveč, da je bilo za to potrebno veliko napora.

Združitev Primorske z maticno domovino Slovenijo je po njegovih besedah sklepni del dolgotrajnega združevanja države. »To državo smo dobili pred 20 leti, veselimo se je, znamo upravljati z njo in znamo reševati vse težave pri njenem upravljanju. Kadar so te težave večje od običajnih se spomnimo, da smo vedno našli dovolj znanja in modrosti, da smo šli naprej zmagovito,« je poudaril Türk.

Predsednik Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije Janez Stanovnik je spomnil, da je prav predsednik Türk v ta del sveta prinesel mir in prijateljstvo. »Zato vam dolgujemo stalno hvaležnost,« je dejal Stanovnik. Ob tem je izrazil pričakovanje, da se bo praznik priključitve Pri-

morske matici domovini, ki pomeni nastanek združene Slovenije, ki je po mnenju Stanovnika tudi temelj slovenske državnosti, imenoval, kot to velja. »To ni vrnitev, temveč priključitev Primorske,« je opozoril Stanovnik.

Slavnostni govornik na slovesnosti tržaški pesnik Miroslav Košuta je poudaril, da narodno-osvobodilni boj temeljno dejanje v osvoboditvi slovenskega naroda. Vprašal se je, kakšne zglede nudimo mladim, kaj vlagamo vanje, s kakšno pravico naj položimo vanje prihodnost naroda. Izpostavil je, da kar vložimo v kulturo in znanost je investicija v prihodnost in da ne glede na usodo ostane dediščina človeštva. »Od politike pa ne prosimo, pač pa zahtevamo, nič na kolenih ampak ponosno in s pestjo, daj nam danes naš vsakdanji

kruh in poskrbi za jutrišnjo žetev! Preženi voluharje, ki spodjedajo korenine naše mlade rasti. Zagotovi nam prihodnost in domovino v mejah, ki nam pripadajo. Ne razprodajaj podedovanega, v krvi generacij priborjenega, da bo svobodno donela pesem o Primorski, ki je vstala v novo življenje!« je še poudaril Košuta.

Slovesnosti v nabit polni dvorani v Renčah se je udeležil vrh slovenske politike. Borkam in borcem so se pridružili tudi predsednik vlade, ki opravlja tekoče posle, Borut Pahor, predsednik državnega zbora Ljubo Germič, predsednik državnega sveta Blaž Kavčič, minister za promet, ki opravlja tekoče posle, Patrick Vlačič, nekdanja ministrica za notranje zadeve Katarina Kresal ter mnogi primorski poslanci in župani. (STA)

FJK - Še zmeda z zdravstvenimi izkaznicami Različna priimka v isti slovenski družini

TRST - Prebivalci Furlanije-Juljske krajine že nekaj mesecev premajajo na dom po pošti nove deželne plastične zdravstvene izkaznice, ki postopno zamenjujejo zapadle. Pomanjkanje šumnikov na imenih in priimkih je povzročilo proteste in marsikdo se je odločil, da izkaznice vrne pošiljatelju. Izkaznice izdaja Agencija za prihodke oz. podjetje Soge, na dom pa jih občani dobivajo s spremnim pismom predsednika Dežele Renza Tonda (na sliki s predstavnikom SSK).

»Pustimo za trenutek ob strani načelo, ki bi moralo izdajatelju narekovati potrebo po dosledno večjezičnih izkaznicah na vseh večjezičnih območjih ali vsaj za tiste, ki to zahtevajo,« ugotavlja deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec, ki je na predsednika deželne uprave Renza Tonda postavil

tozadevno vprašanje. V njem Gabrovec navaja razočaranje pripadnikov slovenske narodne skupnosti, ki so prejeli nove izkaznice s stariimi napakami. »Pravzaprav se je izdajatelj tokrat odločil za neko obliko salomonske rešitve in imena s strešicami natiskal kar dvakrat, se pravi s strešicami in brez njih,« podčrtuje deželni poslanec Gabrovec, ki se sklicuje tudi na zaščitni zakon za slovensko manjšino.

»Iz raznih krajev sem bil opozorjen tudi na primere, ko člani iste družine z enakimi priimkom prejemaajo na dom različno izpolnjene izkaznice. Nekatere z dvojno verzijo imena ali priimka, druge pa izključno poitalijančene,« dodaja Gabrovec. Deželno vlado sprašuje, kako namerava zaščititi osnovno pravico vsakega državljanca do spoštovanja izvirne oblike imena in priimka.

SLOVENIJA - V pričakovanju volitev Kljub težavam levica še kar optimistična

NOVA GORICA - Predčasne volitve so po mnenju leve sredine v Sloveniji v tem trenutku najboljša rešitev. Kot so izpostavili na včerajšnji slovesnosti ob obletnici priključitve Primorske, kjer se je zbrala predvsem politična levica, pričakujejo, da bo na predčasnih volitvah zmagal razum. Predsednik vlade, ki opravlja tekoče posle, Borut Pahor, je ob zaključku slovesnosti ob izhodu iz dvorane prisotnim zgolj dejal, naj se borijo naprej.

Podpredsednik SD in minister za promet, ki opravlja tekoče posle, Patrick Vlačič, je pojasnil, da lahko levica ponovno združi moči in zmagata na predčasnih volitvah. Misli, da ima levica dobre odgovore. »Zdaj ko se je malo sprostito vprašanje, ali bodo volitve ali ne, bodo ljudje začeli poslušati, kaj kdo govori, kakšne so analize tega, kaj je potrebno storiti in napovedi za prihodnje. Naredili bomo najbolje kar moremo,« je dejal Vlačič.

Poudaril je, da bi morala koalicija najtežja vprašanja razrešiti na začetku mandata. Tudi vprašanje o šestem bloku Termoelektrarne Šoštanj. Vlačič želi, da se stvari čim prej uredijo. »Opozarjali smo, kaj se bo dogajalo v času, ko ne bomo imeli polnih pooblastil. Ti prvi dnevi so bili za Slovenijo zelo slabi. Padla je boniteta. Zakoni se ne sprejemajo, stvari se ne odvijajo in to ni dobro za državo,« je poudaril.

Predsednica LDS Katarina Kresal meni, da so se ljudje šele sedaj zavedli, kaj se dogaja, da gremo z vso hitrostjo na predčasne volitve. »Upam, da bo vseeno prevladalo, zavedanje, da nekomu z volitvami daješ oblast v roke za štiri leta in s tem svojo usodo. Upam, da bodo ljudje premagali malodušje, šli na volitve in volili levico,« je poudarila. Po nje-

nih besedah ni treba, da se levica združuje, morajo pa uporabljati razum, biti strpni in predvsem znati sodelovati. »Na levici je bilo prepogosto tako, da smo bili sami sebi največji sovražniki. Če to odvrzemo je vse mogoče,« je izpostavila.

Nekdanji predsednik republike Milan Kučan meni, da so predčasne volitve rešitev trenutne situacije, in sicer čim prej. Na vprašanje, ali obstaja rešitev za politično levico, pa ni imel odgovora. Vodja poslanske skupine Zares Franco Juri je izpostavil, da udeležba na taki proslavi, kot je današnja, dokazuje, da ljudje niso indiferentni do dogajanja v družbi in da so potrebe po boljših spremembah očitne.

»Predsednik države je bil dokaj zgovoren, dal je nekaj konkretnih nasvetov, tudi političnemu razredu, da se je treba strezniti, iti na volitve, če bo treba, in zmagati,« je poudaril Juri.

Prepričan je, da bo lahko levica združena na podlagi konkretnih programov, ne samo zaradi strahu pred Janezom Janšo. »Trebalo je združiti, ampak jasno vedeti, kaj je levica, kaj socialna in kaj ekologija.«

Na teh temeljih je še prostor za sodelovanje, tudi s civilno družbo, ne samo med strankami,« je menil Juri. Po njegovih besedah je napočil čas za ekološko smer slovenske levice. »Če gremo na predčasne volitve, bomo skušali dopovedati volivcem, naj glasujejo tako, da ne bodo stalne žrtve izsiljevanja ene opozicijske stranke. To se je dogajalo tri leta in to je bil glavni razlog za pomanjkanje samozavesti v levosredinski koaliciji. Izsiljevanje Janeza Janše, ki je dosegel vse pri Pahorju. To je botrovalo marsikaterim nesoglasjem,« je dejal Juri. Levica lahko po njegovem mnenju še zmagata na volitvah. (STA)

TRST-GORICA Sporočilo ZSKD o novih razpisih za civilno službo

TRST - Zveza slovenskih kulturnih društev je v sodelovanju z združenjem ARCI SC predstavilo dva projekta na razpisu Državnega urada za civilno službo, ki sta se uvrstila visoko na državni lestvici, kar dodeljuje obema projektoma skupno 12 mest za prostovoljce, ki bi želeli opraviti civilno službo v sklopu naših ustanov.

V Gorici bo v organizaciji ZSKD, Združenja slovenskih športnih društev v Italiji in italijanskega amaterskega športnega združenja UISP stekel projekt »Attiva-mente«. V okviru projekta se odpira razpis za selekcijo šestih prostovoljcev, ki bi si želeli opravljati celoletno civilno službo. V Trstu pa bo ZSKD razvila projekt »DialogArte« v partnerstvu z Narodno in študijsko knjižnico, Tržaško knjigarno in združenjem Kons. Prav tako kot v Gorici velja razpis za sodelovanje na projekt za šest prostovoljcev.

Na razpis se lahko prijavijo mladi med 18. in 28. letom. Kandidati lahko oddajo prošnje za projekt »Attiva-mente« na goriškem sedežu Arci SC (ZSKD in ZSSDI, Korzo Verdi 51, Gorica), za projekt »DialogArte« pa na tržaškem sedežu združenja ARCI SC (Ul. Fabio Severo 72). Rok oddaje prošnje je 21. oktober 2011 (do 14. ure).

Več o razpisih in projektih je na voljo na spletni strani www.arci-serviziocivile.it (v italijanščini). Za dodatne informacije, kar se tiče goriškega projekta: ARCI SC GORICA, tel. 334-1520179 (ob četrtkih med 15. in 17.) ali mail naslov: gorizia@arci-serviziocivile.it. Za razpis v Trstu pa telefonska številka 040-635626 ali e-mail naslov trst@zskd.org.

Trst

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
fax 040 772418
trst@primorski.eu

Primorski
dnevnik

FESTIVAL REVIJA V REVIJI - V petek v mestni kavarni

Knjige napolnile kavarniške mizice

Knjižni sejem, promocija dvojezične antologije, literarna branja

O tržaški etapi festivala so uvodoma spregovorili (od leve) Darja Betocchi, Stanislava in Primož Repar, Patrizia Vascotto in Giuliana Tonut

KROMA

V kavarni San Marco se je v petek ustavil 8. mednarodni festival Revija v reviji, ki je v minulih dneh potekal tudi v Škocjanu, Sežani in Kopru. Istoimenski projekt združuje šestnajst različnih evropskih literarnih revij iz trinajstih držav, ki so doslej v medsebojnih bilateralnih in multilateralnih kulturnih izmenjavah ustvarile že več kot 70 različnih številok revij, knjižnih izdaj, zbornikov in antologij v trinajstih različnih jezikih. Glavni organizator festivala je ljubljansko društvo Apokalipsa, pri tržaški etapi pa so sodelovali tudi društvo Palačinka, Slovenski klub in Skupina-Gruppo 85.

Kavarniške mizice so tako v petek napolnile knjige in literarne revije v številnih jezikih, ki so bile sicer redkim obiskovalcem na voljo po zelo ugodnih cenah. Ob založbah iz tujine sta knjige ponujala tudi založba Mladika in Založništvo tržaškega tiska. Udeleženci festivala so v dopoldanskih urah spoznavali literarni Trst in se v družbi Patrizie Vascotto sprehodili od Ljudskega vrta do nabrežja, popoldne pa so v kavarni poskrbeli za več literarnih dogodkov.

Osrednji dogodek je bila predstavitev antologije Belo lebdenje med nama - Bianco levitare tra noi. Slovensko-italijanski zbornik, ki ga je uredil Primož Repar in je izšel na pobudo Apokalipse ter skupine 85, vsebuje branja štirideset avtorjev in avtoric iz trinajstih držav, ki so se med letoma 2005 in 2011 predstavili v Trstu kot udeleženci omenjenega mednarodnega festivala. Večino del je prevedla neutrudna sežanska avtorica Jolka Milič, ki je bila prisotna na petkovem srečanju v mestni kavarni.

Publikacija ponuja zanimiv pregled literarnega snovanja različnih avtorjev, ki ustvarjajo v raznih jezikih. Slovenski in italijanski bralec lahko v njej najde ne le ščepec literarnega ustvarjanja tržaških avtorjev in nekaterih najmočnejših predstavnikov mlajše in srednje generacije pesnikov in pisateljev iz Slovenije, temveč tudi odličnih pesnikov s področja Balkana; antologija prinaša tudi posebno dragocen vpogled v srednjeevropski literarni prostor in nekaj drobcev iz širšega svetovnega književnega dogajanja.

O zanimivem delu, ki predstavlja nadaljnjo etapo na poti čezmejne sodelovanja med tu živječima narodoma, sta na srečanju spregovorila predsednica Skupine 85 Patrizia Vascotto in urednik Repar. Knjigo so organizatorji festivala posvetili »odličnosti kulturnega poslanstva« pisatelja Borisa Pahorja. Slednji je na slabo obiskanem srečanju čestital mladim, ki so pri projektu soudeleženi, ker se s tovrstnim prizadevanjem borijo za širitev duhovnih vrednot v svetu, v katerem kra-

ljujejo banke in kapital. Pomenljivo je dejstvo, da festival ne zasleduje dobička: njegov cilj je namreč spoznavanje in povezovanje narodov. V nadaljevanju svojega posega, potem ko je prisluhnil branju odlomka iz knjige Nekropola, je tržaški pisatelj izpostavil, da med drugo svetovno vojno niso obstajala le koncentracijska taborišča za Žide, pač pa tudi tista za politične zapornike. V naših krajih so domobranci pošiljali v ta taborišča vse tiste, ki niso bili na njihovi strani: hodili so po vaseh in mestu ter pobirali ljudi, ki so bi-

li vsi za OF. Po Pahorjevi oceni smo danes v svetu zelo potrebni humanizma.

Predstavitev se je ob glasbeni spremljavi sklenila z branjem poezij Marine Moretti, Petra Šuleja (Sk), Petra Hruške (Cz), Stanislave (Sk) in Primoža Reparja (Slo). V večernih urah je sledil še literarni večer, ki so ga ob glasbenih improvizacijah mednarodne zasedbe Mamapapa bend, izoblikovali Esad Babačić, David Cobb, Branko Čegec, Ludwig Hartinger, Zuvdija Hodžić in Miroslav Mičanović.

Matej Caharija

Evropski dan jezikov v muzeju Revoltella in na liceju Prešeren

Ob evropskem dnevu jezikov, ki ga obhajamo na jutrišnji dan, bo jutri ob 9.15 v muzeju Revoltella potekalo srečanje, ki ga ob tej priložnosti za šole prireja Občina Trst. Evropski dan jezikov in evropski dan medkulturnega dialoga, ki ga bomo v Evropi obhajali v četrtek, bodo prav tako jutri počastili tudi na Liceju Franceta Prešerna: od 2. ure dalje bo v sejni dvorani v četrtem nadstropju Andreja Rustja predavala dijakom o Inuitih, od 12. ure dalje pa bo v telovadnici v drugem nadstropju koncert folklorne skupine Rodnik.

Note Timave: jutri koncert v Štivanu

V stari cerkvi v Štivanu bo jutri ob 21. uri v okviru 21. koncertne sezone Note Timave koncert srednjeveške glasbe z naslovom O ecclesia - Simboli, figure in prostori božjega, ki ga bo izvedla skupina In Unum Ensemble. Vstop je prost.

ZDRAVSTVO - Slovenska služba

S podpisi proti selitvi

Pobuda skupine staršev - Zbiranje do 2. oktobra

Skupina staršev je začela zbirati podpise proti selitvi prostorov Slovenske socio-psihopedagoške službe, ki deluje v okviru tržaškega Podjetja za zdravstvene storitve, iz sedanje stavbe v Ul. Farneto v nove prostore v Ul. Vespucci pri Sv. Jakobu. Tako je že v začetku septembra slovenskim izvoljenim predstavnikom dejal direktor Zdravstvenega podjetja Fabio Samani, po čigar besedah naj bi bila selitev začasna in pričakovanju ugotovitve novih in primernejših prostorov.

Že takrat je deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec opozoril na zaskrbljenost tistih družin, ki se poslužujejo slovenske službe, saj naj bi bila lokacija pri Sv. Jakobu neugodna in bi bilo najbolje morebitne nove prostore poiskati na območju nekdanje umobolnice pri Sv. Ivanu ali pa na Opčinah.

Zdaj pa so, kot že rečeno, z zbiranjem podpisov začeli nekateri starši, ki v obrazložitvi svoje pobude opozarjajo, da je slovenska služba namenjena slovensko govorečim otrokom in najstnikom ter njihovim družinam, ukvarja se z ozaveščanjem in

zaščito zdravja ter zagotavlja sprejem, preverjanje, diagnozo, rehabilitacijo ter zdravstveno oskrbo v ambulanti, na domu in drugih okoljih otroka z multidisciplinarnimi posegi. Služba, še piše v obrazložitvi, jamči integracijo otrok, tudi tistih s posebnimi potrebami, v vseh življenjskih kontekstih, še posebej v šolskem, multidisciplinarno ekipo pa sestavljajo psihologi, logopedinja, fizioterapevtka, izvedenka za nevropsihomotoriko in medicinska sestra.

Po mnenju skupine staršev, ki je sprožila pobudo, bi s selitvijo iz Ul. Farneto k Sv. Jakobu služba izgubila avtonomno in primeren sedež, kar je po njihovem mnenju neprimerno tako za otroke kot za najstnike. Od tod pobuda zbiranja podpisov, ki jih bodo omenjeni starši izročili glavni direkciji zdravstvenega podjetja, da bi izrazili svojo zaskrbljenost in opozorili na pomen službe za celotno slovensko narodno skupnost. Podpisane pole je mogoče izročiti do nedelje, 2. oktobra, v trgovinah Tržaške knjigarne v Ul. sv. Frančiška in na Opčinah.

ZKB | **ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA**
1908 credito cooperativo del corso zadrurna banka banka

vabi cenjene člane in prebivalce zgoniške občine na uradno predajo bančnega avtomata občini Zgonik

v torek, 27. septembra 2011, ob 18. uri
pred županstvom v Zgoniku

Toplo vabljeni!

barcolana43
Nova kolekcija!

ZZERO
Official Time Keeper
www.zzero.com

ZZERO podpira

Rezervirajte jo v urarni

Laurenti Stigliani

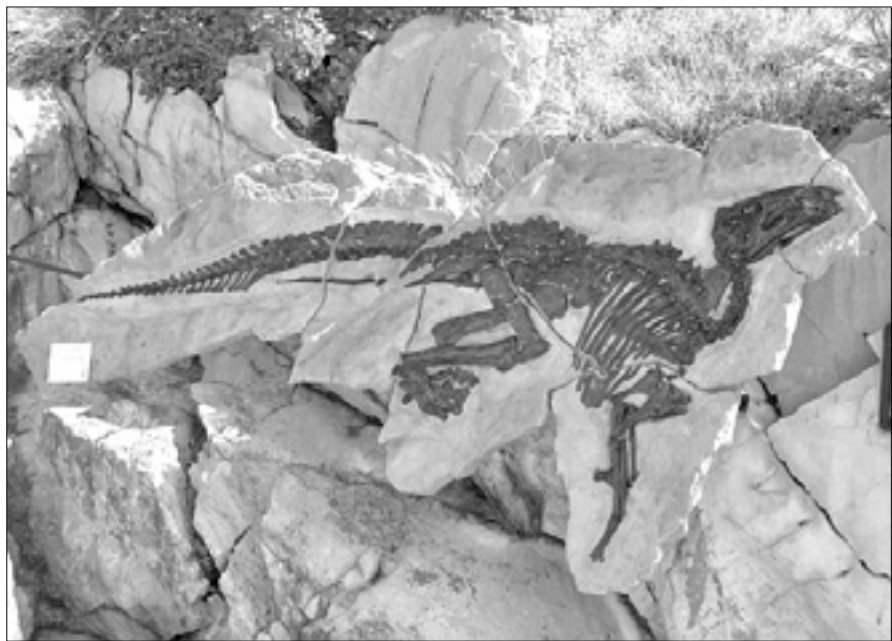
ZLATARNA LAURENTI Ul. Ginnastica, 7 TRST - TEL. 040/774242

RIBIŠKO NASELJE - Pobuda občine in nadzorništva

Antoniov odtis in model odslej na ogled v paleontološkem najdišču

Ovrednotenje najdišča spada v širši projekt, ki zajema celotno območje - Še danes Bela jadra in modra riba

80 kilogramski odtis iz umetne smole dinosavra Antonia v paleontološkem najdišču v Ribiškem naselju

KROMA

Največji in najbolje ohranjen italijanski dinosaver Antonio se je včeraj simbolično vrnil v paleontološko najdišče v Ribiško naselje. Na pobudo devinsko-nabrežinske občine in deželnega Nadzorništva za varstvo arheološke dediščine je tržaško podjetje Zoic s finančno podporo Fundacije CRTrieste izdelalo 80 kilogramski Antoniov odtis iz umetne smole v naravni velikosti. Slednjega pa so postavili točno na mesto, kjer je leta 1994 študentka geologije Tiziana Barzzatti naključno naletela na njegove fosilizirane ostanke. Poleg tega je družba Zoic poskrbela še za model dinosavra s kostmi in kožo, kot naj bi ta izgledal pred fosilizacijo. Štiri metrski primerki Tethysadris insularis hranijo v naravoslovnem muzeju v Trstu (Ul. Tominz), kjer so mu posvetili celo dvorano.

Ob priložnosti je devinsko-nabrežinski podžupan in odbornik za kulturo Massimo Romita povedal, da si je od njegovega odprtja na pobudo jamarskega društva Flondar najdišče v Ribiškem naselju ogledalo preko 2.500 ljudi. Občina Devin-Nabrežina in Nadzorništvo, ki sta si z društvom Flondar prizadevala, da bi primerno ovrednotili dolgo let zapuščen najdišče, si takega spodbudnega rezultata nista pričakovala. Julija in avgusta je bilo društvo Flondar primorano najdišče zapreti zaradi neznosne vročine, saj je bilo tam okrog 45 stopinj Celzija. Krajevni župan Giorgio Ret je opozoril, da spada ovrednotenje paleontološkega najdišča v širši projekt, ki zajema celotno območje Ribiškega naselja. Oktobra bo stopil v veljavo regulacijski načrt za preureditev tega območja, novembra pa bodo začeli z ureditvijo prvih sto metrov ladijskih privezov, da bodo lahko ribiči opravljali njihov poklic v primernem okolju. Pred časom so že bonificirali izliv Timave in odstranili preko 3.200 kosov vojnega orožja. Z razcvetom območja okrog paleontološkega najdišča in kamnoloma bo lahko Ribiško naselje postala prava turistična destinacija. Krajevno navtično društvo Laguna in Občina Devin-Nabrežina sta ob predstavitvi Antoniovega odtisa priredila tridnevni praznik Bela jadra in modra riba. Današnji dan bo v Ribiškem naselju namenjen otrokom s pobudo Zmaji selivci (Aquiloni migratori). Od 10.30 bo naravoslovka Nicoletta Perco otrokom orisala ptice selivke, ki sezonsko bivajo pri Timavskem izlivu. Malčki se bodo lahko udeležili tudi delavnice, kjer si bodo lahko izdelali zmaje v oblikah ptic selivk, ki tam občasno živijo. V sklopu praznika bo danes tudi tradicionalna regata Dveh gradov, od Devinskega do Miramarskega grada, večer in s tem tudi praznik se bo zaključil ob 19.30 z nastopom glasbene skupine Battiliana Band. (and)

Beograjski stolni zbor jutri v stolnici sv. Justa

Jutri zvečer bo stolnica sv. Justa ob 20.30 gostila izjemen dogodek: na sporedu bo namreč koncert beograjskega stolnega zbora, ki deluje od leta 1853, danes pa ga vodi Svetlana Vilić. Zbor bo v torek v srbsko-pravoslavni cerkvi sv. Spiridona ob 9. uri tudi pel pri liturgiji ob prazniku povišanja sv. Križa. Gostovanje beograjskega stolnega zbora prireja srbsko-pravoslavna skupnost v Trstu v sodelovanju s tržaškim stolnim zborom Cappella Civica.

V torek predavanje Hospica Adria Onlus

Združenje prostovoljcev Hospice Adria Onlus vabi na predavanje direktorice drugega Zdravstvenega okrožja dr. Maria Grazia Cogliati Dezza na temo »Spoznati ponudbe, ki jih nudi okrožje (mreža) in jih uporabiti«, v torek, 27. septembra, ob 17.30, ki bo v dvorani Baroncini, Ul. Trento 8 v Trstu.

V okolici Trsta je še vedno občutek za družino, kjer pomagajo bolnikom družinski člani, v mestu so predvsem ostareli, ki živijo osamljeni in jih družine večkrat postavijo na rob. Nujen je zato učinkovitejši nastop javnih ustanov, zadrug in združenj, da se izboljša stanje občanov, ki živijo na določenem teritoriju. Zato je nujno, da spoznajo vse možnosti, ki jim nudi njihov teritorij. Zdravstveno okrožje skupaj s Socialno službo, gre za koordiniran skupek socialnih in zdravstvenih dejavnosti. Vse delo poteka na ekipnem principu, predvsem pa v mrežni obliki s sodelovanjem tudi raznih ustanov ter s prostovoljci.

V Šempolaju jutri Janko in Mitja Kosmina

Skd Vigred vabi jutri v šempolajsko Štalco, kjer bo ob 20.30 potekal večer z naslovom Z burjo v jadrnih. V goste prihajata namreč Janko Kosmina, ki se je rodil leta 1935 v Šempolaju, in njegov sin Mitja Kosmina, oba strastna ljubitelja morja in jadrnanja.

Z gostoma se bo pogovarjal novinar Peter Verč. Na ogled bodo tudi fotografije Miloša Zidarčiča o barkovljanski regati Barcolani in petnajstminutni film o splovitvi jadrnice Maxi Jene, ki je leta 2009 osvojila priljubljeno regato v Tržaškem zalivu, kar osemkrat pa se je morala zadovoljiti z drugim mestom.

Priznani glasbeniki na 43. Barcolani

Tudi letos bo v dneh pred Barcolano potekal tradicionalni Music Festival, ki ga prireja jadrnalno društvo Barcola-Grignano v sodelovanju z Zadružno banko iz Štarancana in Vileša ter Fundacijo CRTrieste. V petek, 7. oktobra, bosta na Velikem trgu nastopila Britanec Dan Black, bivši pevec skupin The Severant in Planet Funk ter priznana angleška skupina indie/dance/funk The go! Team. Petkov koncert bo odprla skupina iz naše dežele, MiG-29 over Disneyland, ki igra punk, dance in reggae glasbo.

V soboto, 8. oktobra bo Barcolana na Velikem trgu gostila italijanskega kantavtorja Rafa, ki bo predstavil pesmi novega albuma Numeri. Pred njim bosta na oder stopila trio Bivio H (pop glasba) ter domačinka Dorina, ki je lani nastopila na televizijski glasbeni oddaji X Factor.

TRNOVCA - Pobuda v spomin na preminulega pisatelja in novinarja

Luciano Comida je bil doma v italijanski in slovenski kulturi

Na srečanju v Trnovci, ki ga je vodil Walter Chiereghin (levo), je v slovenščini spregovoril novinar Saša Rudolf

KROMA

KATINARA - Žalostna vest za slovenske vernike

Umrl je g. Anton Žužek

Katinarsko župnijo je upravljal od leta 1986, v zadnjem obdobju tudi Ricmanje - Na Tržaškem 12 slovenskih duhovnikov

Med tržaško slovensko javnostjo in še posebej med katoliškimi verniki je boleče odjeknila vest, da je v noči na petek v sanatoriju v Nabrežini v 65. letu starosti umrl katinarski župnik Anton Žužek, ki je od leta 1986 skrbel za tamkajšnje slovenske in italijanske vernike, z njegovo smrtjo pa se je število slovenskih duhovnikov na Tržaškem še dodatno skrčilo.

G. Žužek se je rodil 21. maja 1947 v vasi Jurišče pri Knežaku na Pivškem, v duhovnika pa je bil posvečen na god sv. Petra in Pavla 29. junija 1975 (ta dan je tradicionalno namenjen duhovniškim posvečenjem) in to v Rimu, kjer ga je posvetil sam takratni papež Pavel VI. Sprva je pripadal redu klarentincev, a je potem prešel med škofijske duhovnike in je služboval najprej v nekaterih župnijah mariborske škofije v Sloveniji, leta 1986 pa ga je takratni tržaški škof Lovrenc Bellomi povabil v Trst. Prišel je najprej za župnijskega upravitelja, nato pa tudi za rednega župnika na Katinaro, kjer je nadome-

ANTON ŽUŽEK

KROMA

stil dotedanjega župnika Alberta Miklavca, ki je takrat prevzel župnijo v Borštu. Na Katinari je g. Žužek služboval ves čas ter skrbel za domače vernike tako slovenske kot italijanske narodnosti. Pokojnik je v zadnjem obdobju prevzel v upravljanje tudi župnijo Ricmanje, v preteklosti pa je tudi skrbel za mašo v slovenskem jeziku v kapeli katinarske bolnišnice, kamor se je moral na koncu tudi sam zateči zaradi težke in zahrbtni bolezni, zaradi katere je najprej hodil na zdravljenje v Aviano, potem pa so ga sprejeli v bol-

nišnico na Katinari, od koder so ga malo pred smrtjo premestili v sanatorij v Nabrežino, kjer je v noči na petek umrl.

Pogrebna maša za pokojnim g. Antonom Žužkom bo v sredo ob 11. uri v cerkvi na Katinari, nakar bodo pokojnikove posmrtno ostanke prepeljali v rodni kraj. S smrtjo g. Žužka pa se je še dodatno zmanjšalo število slovenskih duhovnikov na Tržaškem: zdaj jih je skupno dvanajst, povprečna starost pa visoka, tako da se resno postavlja vprašanje oskrbovanja vseh župnij, kjer živijo Slovenci. Nadškof Crepaldi je pred nedavnim podpisal odlok, na podlagi katerega bo dosežani proseški in kontovelski župnik Jožef Špeh s 1. oktobrom prevzel skrb za župnije Boljunec, Boršt in Ricmanje. Skrb za vernike na Katinari naj bi prevzeli redovniki zakramentinci, pri čemer bi moral za slovenske vernike skrbeti p. Rafko Ropret, odprto pa ostaja vprašanje oskrbovanja Proseka in Kontovela.

V umetnostnem in kulturnem centru Skerk v Trnovci so se včeraj spomnili nedavno in prezgodaj preminulega pisatelja in publicista Luciana Comide. Pobudo za prireditev je dal mesečnik TriesteArteCultura, katerega urednik Walter Chiereghin je tudi vodil srečanje, ki ni izzvenelo kot žalna seja, temveč kot snidenje Comidovih prijateljev in znancev, ki si želijo pokojnega ne samo ohraniti v trajnem spominu, temveč tudi ohraniti in ovrednotiti njegovo zelo pisano in obsežno ustvarjalnost. V slovenščini je o Comidi govoril novinar Saša Rudolf.

»Luciano, kolikor vem, ni bil nikoli v kulturnem centru Skerk, spominska prireditev v tem okolju pa mu bi bila gotovo všeč, saj je srečanje izpadlo kot medkulturno italijansko-slovensko pretakanje, ki je mu je bilo tako všeč,« je povedal Chiereghin, ki je pred nedavnim izredno številko svoje kulturne in umetnostne revije. Na dobro obiskanem srečanju je padla zamisel, da bi na nek način zbrali oziroma uredili vsa Comidova dela, tudi tista (teh ni malo), ki so se dnevno pojavljala le na spletnih straneh. Comida je bil namreč tudi zavzet bloger, marsikdo pa se je ga v Trnovci spomnil tudi kot urednika priljubljene tržaške revije Konrad. Na njenih straneh je veliko pisal tudi o slovenski kulturi in Tržačanom predstavljal »pojav« Borisa Pahorja. Chiereghin je, poleg Rudolfa, za govorniško mesto povabil tudi kulturnega

delavca ter poznavalca književnosti Valeria Fiandro ter univerzitetnega profesorja v Vidmu Livia Sossija. Slednji je strokovnjak za otroško književnost, ki jo je Comida zelo ljubil, sam je tudi najraje pisal prav za otroke. Večer v Trnovci je popestril glasbeni vložek skupine, ki jo vodi Edward Abbiati.

Srečanje Združenja za zaščito Opčin

Združenje za zaščito Opčin vabi občane na javno srečanje »Splošni načrt za pridobitev kraške arhitekture« s predstavniki občine in Pokrajine Trst, ki bo v četrtek, 29. septembra, ob 20. uri v razstavni dvorani ZKB, Ul. Ricreatorio 2. Predavala bosta prof. Livio Poldini in odbornik arhitekt Fabio Omero.

Sv. Mihael v Zgoniku

Uprava občine Zgonik sporoča, da v četrtek, 29. septembra, ob priliki sv. Mihaela - zgoniškega zavetnika, ne bodo delovali občinski uradi ter sledeče občinske storitve: služba za prevoz učencev, šolska kuhinja, delavska in smetarska služba.

GORICA - S ciljem uveljavljanja manjšinskih pravic

Zdravstveno podjetje odpira vrata slovenščini

V slovenski jezik prevedli publikacijo z informacijami o storitvah - Poslali jo bodo vsem družinam v pokrajini

Zdravstveno podjetje se s prebivalci goriške pokrajine slovenske narodnosti želi sporazumevati v slovenskem jeziku, zato je v slovenščino prevedlo publikacijo s koristnimi informacijami o storitvah, ki jih nudi. Predstavili jo bodo v torek, 4. oktobra, v deželni avditoriju v Gorici, nakar jo bodo skupaj z italijansko različico poslali vsem družinam iz goriške pokrajine.

»Leta 2009 smo s sredstvi iz zaščitnega zakona 482 iz leta 1999 pred sedežem zdravstvenega podjetja v parku Basaglia v Gorici namestili informativni totem z napisi v italijanski, furlanščini in slovenščini, zatem smo se odločili, da bomo dopolnili in nadgradili ponudbo in pobude v slovenskem jeziku. Nedvomno je iz formalnega in tudi simbolnega vidika najpomembnejši korak slovenski prevod publikacije o zdravstvenih storitvah (v ital. »carta dei servizi«), v kateri so zbrane koristne informacije o delovanju zdravstvenega podjetja, njegovih služb, bolnišnic in ambulant,« pojasnjuje funkcionar goriškega zdravstvenega podjetja Adelchi Scarano. Kot sam priznava, goriško zdravstveno podjetje še ni pripravljeno na dvojezično poslovanje, čeprav je v zadnjih letih priredilo več tečajev slovenskega jezika raznih stopenj. »Preko sto naših uslužbencev - skupno jih je okrog dva tisoč - je opravilo vsaj en tečaj slovenščine,« pojasnjuje Scarano. Po njegovih besedah so lani deželo zaprosili za prispevek za zaposlitev osebe z znanjem slovenskega jezika, ki bi skrbelo za prevode raznih aktov in besedil, vendar prošnja ni bila sprejeta. Leta 2010 so pripravili novo prošnjo za pridobitev finančnih sredstev, tokrat pa so bili uspešni, tako da so dobili prispevek za prevod že omenjene publikacije z informacijami o zdravstvenih storitvah v slovenščino. »Publikacija je v bistvu temeljni dokument zdravstvenega podjetja, saj so v njej zapisani njegovi cilji in vrednote. Dokument je torej zelo pomemben, saj dokazuje, da se zdravstveno podjetje želi približati svojim slovenskim oskrbovancem in prisluhniti njihovim potrebam in zahtevam,« pravi Scarano in pojasnjuje, da bodo vse družine iz goriške pokrajine na dom prejele mapo, v kateri bosta tako italijanska kot slovenska publikacija. Pri zdravstvenem podjetju želijo, da bi prav vsaka družina imela doma tudi slovensko različico dokumenta, kar je zgovoren dokaz pozornosti do slovenskega jezika. Scarano še napoveduje, da bodo tudi letos vložili prošnjo za pridobitev sredstev za zaposlitev osebe z znanjem slovenskega jezika, saj hočejo še dodatno obogatiti svojo dvojezično ponudbo.

Na predstavitvi publikacije o storitvah zdravstvenega podjetja v torek, 4. oktobra, je v goriškem deželni avditoriju napovedana tudi prisotnost predsednika deželne vlade Renza Tonda in drugih krajevnih upraviteljev. (dr)

Trijezični totem pred sedežem zdravstvenega podjetja v parku Basaglia, na dnu Ulice Vittorio Veneto v Gorici

FOTO D.R.

ŠTEVERJAN V soboto slovesnost na obnovljenem trgu

V Števerjanu bo v soboto, 1. oktobra, ob 16. uri slovesnost, med katero bodo predali namenu obnovljeni osrednji vaški trg, obenem pa bodo obeležili 60-letnico obnove občinske samostojnosti. Števerjanska županja Franka Padovan je vabilo na svečanost odposlala županom obmejnih občin na slovenski strani meje in občin iz Benečije, tržaške in goriške pokrajine ter še pokrajinskim in deželnim upraviteljem s predsednikom deželne vlade Renzom Tondom na čelu. Svojo udeležbo je že potrdil goriški nadškof Dino De Antoni, ki bo blagoslovil obnovljeni vaški trg. Obnovitvena dela je opravilo podjetje Falcomer iz kraja Sana Donà di Piave. Okrog trga so zgradili pločnike iz belega marmorja, prehode za pešce pa so označili z belimi marmornatimi kockami iz Carrare. Cestišče so tlakovali s kockami iz peščenjaka in sivega nabrežinskega kamna. V okviru gradbenega posega so ovrednotili tudi nekdanji vodnjak, nad katerega so namestili steklen pokrov, in restavrirali spomenik padlim v NOB in žrtvam nacifašizma, ki ga je načel zob časa.

GORICA-DOBERDOB Podravnateljica sta se morala letos vrniti v razred

Podravnateljica na večstopenskih šolah s slovenskim učnim jezikom v Doberdobi in Gorici sta se vrnili v razred. Državna vlada se je s finančnim manevrom, ki je bil sprejet pred približno enim mesecem, odločila za številne varčevalne ukrepe, med katerimi nekateri zadevajo tudi šolski sistem. Tako je bilo med drugim določeno, da so podravnateljice polovično oproščeni pouka samo v zavodih, v katerih imajo preko štirideset razredov. Ker tako doberdobska kot goriška večstopenska šola ne presegata tega praga, sta se podravnateljica Dario Bertinazzi in Franka Padovan vrnili v razred s polnim urnikom.

V Doberdobi so se morali z ukrepom kratkoročno sprijazniti, ne da bi mu lahko ugovarjali, ker ima njihova večstopenska šola vsega skupaj 35 razredov. Drugače je v Gorici, kjer je na slovenski večstopenski šoli 39 razredov, kar pomeni, da manjka le en razred za doseg predvidenega praga. »Pisali smo deželniemu šolskemu uradu; doslej odgovora nismo še prejeli, vendar nimamo velikih upanj, da bi se lahko kaj spremenilo,« pravi Franka Padovan in pojasnjuje, da še naprej formalno ostaja pomočnica ravnateljice, vendar bo v prihodnosti njena pomoč omejena, saj bo morala voditi pouk v razredu. Poleg tega je Padova zaradi svoje županske funkcije v Števerjanu upravičena do 48-urne odsotnosti na mesec, kar pomeni, da je vsak teden tri dni na šoli, dva pa na županstvu. Bertinazzi razlaga, da bo po novem podravnateljstvo delo treba opravljati poleg rednega urnika, za kar bodo podravnateljice prejemale doplačilo, ki pa ne bo vezano na nadure. »Ko smo bili polovično oproščeni pouka, smo lahko v primeru odsotnosti ali potrebe priskočili na pomoč ostalim učiteljem, zdaj pa to ne bo več mogoče,« pravi Bertinazzi, ki podobno kot Padovanova ugotavlja, da bo zdaj z veliko večjo težavo v pomoč ravnateljici, saj bo moral biti v razredu in enostavno ne bo imel možnosti, da bi ji pomagal. (dr)

Franka Padovan

Dario Bertinazzi

GORICA - Zasedanje malih in srednjih podjetij

Z mreženjem iz krize

V preko sto članicah zveze Confapi dva tisoč zaposlenih - Svoje zahteve hočejo uspešneje uveljavljati

Adriano Ruchini

Izhod iz krize? V mreženju. Pri zvezi malih in srednjih podjetij iz goriške pokrajine Confapi so prepričani, da je treba v obdobju suhih krav združiti moči in na tržišču nastopiti čim bolj enotno.

Lastniki in upravitelji malih in srednjih podjetij, včlanjenih v zvezo Confapi, so se včeraj sestali na sedežu podjetja Minerva v Gorici, med zasedanjem pa so spregovorili o težavah, ki jih preživlja goriško gospodarstvo, in o možnih rešitvah. »Srečanje je bilo zelo uspešno; odločitev, da zasedanja začnemo pripravljati na sedežih posameznih članic, se je izkazala za pravo, sploh pa je naraslo število udeležencev glede

na prejšnja srečanja,« poudarja predsednik zveze Confapi Adriano Ruchini in pojasnjuje, da so se srečanja udeležila podjetja iz vse goriške pokrajine in tudi iz Slovenije. Po njegovih besedah ima goriška zveza Confapi okrog 100 včlanjenih podjetij, ki skupno zaposlujejo preko dva tisoč delavcev.

»Če združimo moči, smo nedvomno močnejši. Drug drugemu lahko damo na razpolago izkušnje, inovativnost in razvojne načrte. Poleg tega z mreženjem postajamo bolj prepoznavni, kar pomeni, da bodo naše zahteve prej prišle na uho vsem tistim, ki odločajo o razvoju naše pokrajine in dežele,« poudarja Adriano Ruchini.

TRŽIČ - Poostren nadzor Rafal glob v javnih lokalih

V večini primerov gre za kršitve higienskih norm

Policisti, mestni redarji, finančni stražniki so v petek skupaj z osebje luške kapetanije izvedli poostren nadzor v središču Tržiča, kjer je v zadnjih časih prišlo do nekaterih nasilnih izpadov. Poostren nadzor se vključuje v redno dejavnost sil javnega reda, zanj pa so se odločili, potem ko je bil zaradi kršenja javnega reda in miru v prejšnjih dneh izdan odlok o petdnevni zaprtju enega izmed lokalov v tržiškem mestnem središču. Mesto je varno, zagotavljajo na policiji, a ne gre podcenjevati nobenih primerov napetosti.

Med poostrenim nadzorom so agenti na Tržiškem obiskali trinajst javnih lokalov in trgovin, v katerih so preverili istovetnost dvestotih oseb; med njimi so bili tudi nekateri stari znanci sil javnega reda. Med akcijo je bilo izdanih več glob, ki so v glavnem vezane na kršitve higienskih norm. Podobne akcije bodo izvedli še v drugih krajih goriške pokrajine in napovedujejo, da jih bodo odslej izvajali periodično.

GORICA - Po čistilni akciji zveze Legambiente Zahtevajo prepoved dostopa avtomobilov do soških bregov

Pod Ločnikom so nabrali 7 kubičnih metrov smeti

Naravovarstveniki iz zveze Legambiente pozivajo goriško občinsko upravo, naj prepove dostop avtomobilov do soških bregov pod Ločnikom. Na tem območju so pred dnevi izpeljali čistilno akcijo, kot pogostokrat doslej pa so pobrali cel kup odpadkov. Nekateri so vsaj trideset let ležali med rastlinjem, druge pa so objestneži odmetali pred kratkim. Šlo je za plastiko, gradbeni material, azbest in drugo najrazličnejšo nesnago, med katero se je znašlo tudi nekaj gospodinskih strojev. Naravovarstveniki pojasnjujejo, da je celotno območje med Sočo in Ločnikom potrebno sanacije, za kar seveda sami ne morejo poskrbeti. Zato bodo prosili za pomoč občino, ki bi po njihovem mnenju morala čim prej prepovedati dostop avtomobilom, s katerimi objestneži dovažajo svoje odpadke do soških bregov.

Kulturni center
Lojze Bratuž
in
Združenje
cerkvenih pevskih zborov

*Koncertna
sezona
2011/2012*

Groningen Student
Orchestra MIRA - Nizozemska

Danijel Breclj, klavir
Peter Stam, dirigent

Na sporedu:
C.M. von Weber,
F. Liszt, R. Schumann

Kulturni center Lojze Bratuž
Torek, 27. septembra 2011, ob 20.30
Vstop prost!

Evropa posodablja smernice za pravilno prehranjevanje

Na zahtevo Evropske komisije je Evropska agencija za varnost hrane (EAVH/EFSA) izdala priporočila za vnos maščob, ogljikovih hidratov, vlakn in vode na podlagi novih znanstvenih dognanj.

Gre za referenčne vrednosti, s katerimi se določa optimalen vnos hranil za uravnoteženo dieto, ta pa s splošno zdravim življenjskim slogom prispeva k ohranjanju dobrega zdravja.

Evropska agencija za varnost hrane posodablja referenčne vrednosti vnosa hranil, ki so bile objavljene leta 1993. Rezultat tega dela bodo celovite prehranske smernice, med drugim glede označevanja živil in določanja ciljev za javno zdravje v Evropi. Do danes so bile objavljene referenčne vrednosti za vnos maščob, ogljikovih hidratov, živilskih vlakn in vode, medtem ko so tiste za vnos energije, beljakovin, vitaminov in mineralov še v obdelavi.

V preteklosti so bile priporočene dnevne količine vnosa hranil namenjene predvsem prevenciji pomanjkanja specifičnih hranilnih snovi. V zadnjih desetletjih so nova dognanja privedla do ugotovitve, da sestava diete znatno vpliva na razvoj kroničnih bolezni, kot so na primer rakava obolenja, sladkorna bolezen ali diabetes, osteoporoza in srčna obolenja, in posledično na dolgoročno zdravstveno stanje.

Žal se informacije, ki jih imamo na voljo o hranilnih snoveh, pogosto zdijo komplicirane in večini uporabnikov dokaj nejasne, njihova korist pri pripravi družinskih obrokov pa dvomljiva za osebe brez dobrega znanja o načelih pravilnega prehranjevanja. Zaradi tega so v zvezi s hranili potrebni taki nasveti, ki jih lahko uporabniki razumejo. V nadaljevanju navajamo 10 preprostih priporočil za pravilen življenjski slog.

Za ohranjanje dobrega zdravja potrebujete več kot 40 različnih hranil, vendar nobeno živilo ne vsebuje vseh. Danes je ponudba živil tako bogata, da omogoča raznoliko dieto tako tistim, ki kupujejo sveža živila za pripravo obrokov, kot tudi tistim, ki uživajo vnaprej pripravljene jedi ali jedi vrste »vzemi s seboj«. Zato pri svojih prehranskih izbira dan za dnem skušajte ohraniti čim ustreznejše ravnovesje! Če ste za kosilo zaužili veliko maščobe, se odločite za hipokalorično večerjo. Če ste za večerjo zaužili veliko mesa, naslednjega dne raje pojedite nekaj ribe.

Večina oseb ne poje dovolj živil, kot so kruh, testenine, riž, žitni izdelki in krompir. Za pravilno dieto bi morali skoraj polovico kalorij vnesti s temi živil. Poskusite torej povečati vnos vlakn z uživanjem večjih količin polnozrnatoga kruha, testenin in žitnih izdelkov.

Običajno ne pojemo dovolj sadja in zelenjave, ki pa vsebujejo zelo pomembna zaščitna hranila. Skušajte jesti najmanj pet porcij na dan in če vam to na začetku ne bi teknilo, sadje in zelenjavo pripravljajte po različnih receptih.

Idealna telesna teža je odvisna od številnih dejavnikov, med katerimi so spol, višina, starost in dedne značilnosti. Zaradi prekomerne telesne teže se poveča tveganje za različna obolenja, med katerimi so srčna in rakava. Optimalno težo presežemo, če uživamo več kalorij, kot jih potrebujemo. Te odvečne kalorije je mogoče vnesti s katerikoli energijskim hranilom, in sicer beljakovinami, maščobami, ogljikovimi hidrati ali alkoholom, vendar ostajajo maščobe vir največje količine kalorij. Telesna dejavnost je dobra metoda, s katero lahko povečamo dnevno porabo energije (kalorij), poleg tega pa nam omogoča, da se počutimo v formi. Sporočilo je res preprosto: če se redite, morate jesti manj in se več gibati.

Če so porcije zmerne, je lažje zaužiti vsa živila, ki so nam všeč, ne da bi se jim morali odreči. Naj na primer navedemo nekaj ustreznih porcij: 100 g mesa, en srednje velik sadež, manjši krožnik testenin in manjši sladoled. Vnaprej pripravljena hrana je lahko zelo udoben način za nadzorovanje velikosti porcij, saj so pogosto na embalaži označene hranilne vrednosti. To lahko pomaga tistemu, ki mora nadzorovati vnos kalorij. Če pa obedujete zunaj, si najraje razdelite porcijo hrane s prijateljem!

Izpuščanje obrokov in še posebej zajtrka lahko privede do neobvladljive lakote. Zaradi tega boste pri naslednjem obroku preveč pojedli. Manjša malica med dvema obrokoma ublaži občutek lakote, vedno pa morate paziti, da ne zaužijete količin, s katerimi dejansko nadomestite pravi obrok.

Popiti morate najmanj poldrugi liter tekočin na dan, ob visokih temperaturah ali če ste telesno aktivni pa še več. Najprimernejša je seveda voda, ki je prijetna in zdrava pijača.

Preveč kalorij in premalo telesne aktivnosti lahko povzroči povečanje teže. Zmerna telesna aktivnost omogoča izgorevanje odvečnih kalorij in je koristna za srce, prekrvavitev, splošno zdravje in dobro počutje. Telesna aktivnost naj postane vaša vsakdanja navada. Raje uporabljajte stopnice kot pa dvigalo (tako navzgor kot navzdol!). Ni vam treba biti atleti, da ste telesno aktivni!

Veliko lažje je svoje življenjske navade spremeniti postopoma kot pa vse naenkrat. Tri dni si zapisujte vso hrano in pijačo, ki ste jo zaužili, od glavnih obrokov do malic. Ali jeste premalo sadja in/ali zelenjave? Za začetek poskusite jesti samo en sadež ali eno porcijo zelenjave več na dan. Vaše najljubše jedi so polne maščob in se zaradi njih redite? Ne odpovejte se jim; raje, če je mogoče, izberite »lahko« različico ali pojedite manjšo porcijo. In bodite bolj telesno aktivni – na primer, uporabljajte stopnice namesto dvigala!

Ne obstaja »dobra« ali »slaba« hrana, ne čutite se krive, ker imate raje eno jed namesto druge. Poskrbite pa zato, da boste zmerno uživali čim bolj različne jedi, zaradi česar bo vaša dieta raznolika in uravnotežena. To je temeljnega pomena za dobro zdravje.

Če želiš o tem več izvedeti, se udeleži srečanj z dietetičarkami Podjetja za zdravstvene storitve št. 2
Za rezervacije, pokliči številko +39 0481 592519
ob delavnikih, od 11. do 12. ure

1. Nadzor telesne teže

Telesna teža je rezultat energijske bilance. Če vnesemo več energije, kot je potrebujemo (se pravi, da pojemo več, kot je treba), presežek energije povzroči kopičenje maščobe in posledično povečanje telesne teže. Nasprotno, če vnesemo manj energije, kot je potrebujemo, telo začne uporabljati maščobne rezerve, kar povzroči izgubo telesne teže. Običajno sami opazimo, ali se redimo oziroma hujšamo, kljub temu pa je dobra navada, da se vsaj enkrat na mesec stehamo. V primeru, da naša teža odstopa od normalnega indeksa telesne mase (ITM), jo je treba postopno znižati ali povečati.

■ ITM

Indeks telesne mase (ITM) je razmerje med telesno težo in višino. Izračunamo ga tako, da telesno težo (v kilogramih) delimo z višino (v metrih), po naslednji formuli:

$$\text{ITM} = \text{kg} : \text{m} : \text{m}$$

ITM osebe, teže 60 kilogramov in visoke 1,58 metrov, znaša 24, saj $60 : 1,58 : 1,58 = 24$

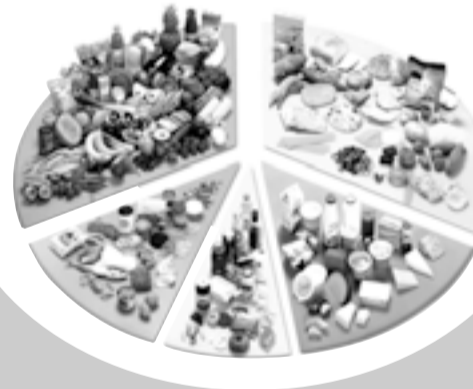
Za odraslo osebo veljajo naslednji parametri:
podhranjenost, če je ITM nižji od 18
normalna telesna teža, če je ITM med 18,5 in 25
prekomerna telesna teža, če je ITM med 25 in 30
bolezenska debelost, če je ITM višji od 30

2. Zdravo prehranjevanje

Za zdravo in uravnoteženo prehranjevanje je treba izbirati raznovrstno hrano, s katero v organizmu vnašamo vse hranilne snovi, ki jih potrebujemo za ohranjanje dobrega zdravja (beljakovine, minerale, vitamine, ogljikove hidrate, maščobe). Količina in kakovost živil, ki naj jih uživamo, je pri vsakomur drugačna, saj je vezana na starost, spol in tipologijo dejavnosti, s katero se ukvarjamo. Če v naši prehrani prevladujeta sadje in zelenjava, obenem pa uživamo ustrezno količino žit in stročnic, bomo organizem zaščitili pred različnimi boleznimi. Sadje, zelenjava in stročnice med drugim vsebujejo antioksidante, ki zaustavljajo proces staranja in preprečujejo razvoj nekaterih rakavih obolenj.

Deset temeljnih pravil za zdravo prehranjevanje

01. Izbirajmo različne jedi
02. Zajtrkujemo in ne izpuščajmo obrokov
03. Uživajmo sadje in zelenjavo vsak dan
04. Uživajmo žitne izdelke (kruh, testenine, riž) vsak dan
05. Uživajmo svežo ali globoko zamrznjeno ribo vsaj dvakrat na teden
06. Uživajmo stročnice, saj so vir visokokakovostnih vlakn in beljakovin
07. Omejujmo uporabo maščob živalskega izvora in raje uporabljajmo ekstra deviško oljčno olje
08. Uporabljajmo manjše količine soli, najbolje jodirane
09. Omejujmo uživanje slaščic in sladkanih pijač
10. Pijmo veliko vode

3. Telesna aktivnost

Z energijskega vidika je vloga telesne aktivnosti obratna od vloge prehrane.

Prehrana vnaša energijo v organizem, telesna aktivnost pa jo porablja. Več gibanja poveča naše energijske potrebe in zmanjšuje kopičenje presežka energije v obliki maščob. Ni nujno hoditi k telovadbi, dovolj je biti telesno aktivni med vsakodnevnimi opravili. Aktivni življenjski slog ima mnoge prednosti: prispeva k nadzoru telesne teže, ohranja tonus tkiv, pospešuje prekrvavitev, ščiti pred obolenji srca in ožilja, pred prekomerno debelostjo, hipertenzijo in sladkorno boleznijo oz. diabetesom. Poleg tega telesna dejavnost omejuje tudi tveganje izpostavljenosti depresiji.

Aktiven življenjski slog

Vsak dan se najmanj eno uro ukvarjajmo s hitro hojo, tekomo, kolesarjenjem, ...

Vsakič, ko je mogoče, uporabljajmo raje stopnice namesto dvigala, hodimo peš, parkirajmo avtomobil daleč od svojega cilja, izstopajmo z avtobusa eno postajo pred svojo, ...

Konec tedna se posvečajmo športnim dejavnostim, dolgim sprehodom, daljšemu kolesarjenju in drugim vrstam gibanja, kot je na primer ples.

GORICA - Mesto še danes domala za vsakim vogalom ponuja Okuse na meji

Privlačni zlasti tuji okusi, stojnice letos obdavčene

Se kriza odraža tudi v pripombah nad cenami? - Med praznikom ni zabave za osebje službe 118

Briška kapljica pod šotorom Vinoteke števerjanski griči (zgoraj), večerna gneča v avstrijski vasi (levo) in štandreški mojstri v pripravi domačih jedi (spodaj)

BUMBACA

So se cene na stojnicah goriškega praznika Okusi na meji povišale? Ali morda imajo Goričani zaradi gospodarske krize in povišanja življenjskih stroškov manj denarja na razpolago za zabavo in nakupe? Najbolj razširjena pripomba glede letošnje goriške popularne prireditve zadeva cene jedi in pijač, ki so se po mnenju številnih obiskovalcev povišale glede na lansko leto.

Za pljeskavico je treba v eni izmed štirih srbskih stojnic treba odšteti šest evrov, v ostalih treh pa so potrdili lansko ceno petih evrov. V avstrijski vasi stane krožnik s praženim krompirjem, kuhanim zeljem in hrenovkama dvanajst evrov, ki jim je treba prišteti še 3,5 evrov za pivo (kavcija za »krigl« znaša 5,5 evrov). Zanimiva je primerjava med francoskimi in briškimi vini. Za kozarec Bordeauxa v ljudskem vrtu je na primer potrebni šest evrov, za briško peneče vino Silveri na Korzu Verdi pa štiri evre. Upravitelji goriških stojnic poudarjajo, da se cene jedi glede na lansko leto niso spremenile, čeprav so letos zanje stroški narasli, saj zahteva občina od vseh sodelujočih gostincev plačilo davka na zasedbi javne površine. »Že lani sem vložil svetniško vprašanje glede te zadeve, saj je občina razmišljala, da bi plačilo zahtevala le od upraviteljev domačih stojnic, ne pa tudi od tujcev. Letos so uvedli davek na zasedbo javne površine, med torkovim občinskim svetom pa bom župana vprašal, ali so za plačilo poskrbeli tudi upravitelji stojnic iz tujine,« pravi občinski svetnik Božidar Tabaj, ki ga bo še danes mogoče srečati ob stojnici prosvetnega društva Štandrež v Ulici Crispi, kjer sta prisotna tudi kulturno društvo Sabotin in Vinoteka števerjanski griči. Poleg njih velja omeniti še kioska nogometnega društva Sovodnje v Ulici Boccaccio in smučarskega društva Devin na Korzu Italia ter stojnico števerjanskega agriturizma Štekar v Ulici Oberdan. Na Travniku, v Raštelu ter na Trgih Cavour in Sv. Antona so nameščene stojnice iz Slovenije. Vsi sodelujoči gostinci in društva morajo poleg davka na zasedbi javne površine, ki za manjši kiosk stane okrog sto evrov, poravnati še strošek za električno povezavo družbe IRIS - dodatnih sto evrov - in davek SIAE, če vrtijo glasbo. Večina upraviteljev stojnic vsekakor z zaslužkom brez večjih težav krije stroške za udeležbo na prazniku, kar še posebej velja za tiste iz bolj oddaljenih krajev. Srbske jedi, florentinski zrezki, nemške hrenovke in bretonski piškoti so za mnoge obiskovalce praznika očitno privlačnejši od tipičnih goriških jedi, ki so čez celo leto na dosegu roke.

Na goriškem županstvu poudarjajo, da je letošnja izvedba verjetno najuspešnejša doslej. »Podedovali smo prireditev, ki je bila podobna vaški šagri, in jo v petih letih spremenili v mednarodni dogodek, ki je privlačen tudi za obiskovalce iz bolj oddaljenih krajev,« si jemlje zasluge občinski odbornik Antonio Devetag in napoveduje, da bo danes ob 10.30 na Travniku Gigi Brozzoni vodil degustacijo briške rebule, ki jo bodo ponovili ob 18. uri s Stefanom Cosma, ob 11.30 pa bodo predstavili vodnik po nekdanji Goriško-gradiščanski grofiji.

NOVA GORICA - Okusi tudi čez mejo Dalmatinska klapa in vlakec zbližala mesti

Medmestna povezava se je dobro prijela, kaže jo še kdaj ponoviti

Dalmatinska klapa Leut na Bevkovem trgu (zgoraj) in vlakec (desno), ki je povezal mesti; med potniki so bili tudi številni Goričani, ki jih je zamikala novogoriška novost in so bili nad lepim počutjem med sosedi prijetno presenečeni

FOTO K.M.

Okusi na meji so letos prvič prečkali mejo in zaobjeli Novo Gorico, kjer je v petek in včeraj zvečer nastopila dalmatinska klapa Leut, ki je na Bevkov trg pritegnila lepo število ljudi. Dodatek h glasbenemu delu je bila kulinarčna ponudba ribjih jedi, tako da je v središču mesta dišalo in zvenelo prav po mediteransko; svoje so dodale še nenavadno visoke temperature za jesenski čas.

Med praznikom se ne zabava edino osebje službe 118, ki je vse štiri praznične v stanju pripravljenosti. V prejšnjih letih se je že zgodilo, da bi morali nuditi pomoč obiskovalcem zaradi prekomernega pitja alkoholnih pijač. V četrtek in petek niso imeli večjih težav, kljub temu pa so tudi danes pripravljeni na poseg. Kot so pojasnili na služ-

Prava atrakcija je bil tudi APT-jev vlakec, ki od petka do danes vozi med obema mestoma: v Novi Gorici je v petek zvečer med obiskovalci vladalo veliko zanimanje za medmestno vožnjo. Stvar se je očito dobro prijela in morda ne bi bilo napak tudi ob drugih podobnih priložnostih tako povezati obe mesti. Ena takšnih bo, denimo, decembrski Andrejev sejem, ki v Gorico privabi veliko Novogoričanov. (km)

bi 118, primeri vinjenih posameznikov otežijo delovanje oddelka prve pomoči, zaradi česar se podaljša čakanje za osebe z lažjimi poškodbami in težavami. Udeležencem praznika naj gre torej nasvet, naj ne pretiravajo z alkoholom, seveda pa naj se v primeru pitja alkoholnih pijač izognejo vožnji avtomobila. (dr)

GORICA - Člani Skupine 75 razstavljajo v pokrajinski palači

Podmladek v znamenju novitet

Pittoli: Vsako društvo potrebuje nove sile, ki mu bodo zagotavljale obstoj, nadaljnje delovanje in zlasti razvoj - Danes bo razstava izjemoma odprta

»Prostor in čas« je naslov razstave fotografij, ki je od petka na ogled v nekaterih izpraznjenih prostorih pokrajinskega sedeža v Gorici. Znano je, da bodo začeli temeljito obnavljati pokrajinsko palačo na goriškem Korzu. V ta namen so jo izpraznili in glavnino pisarn preselelili drugam. Da stavba v pričakovanju na gradbene delavce ne bi samevala, jo je pokrajinska uprava dala na razpolago domačim ustvarjalcem. Prostorji seveda niso prirejani za likovno galerijo, tako da umetniška dela v njih pridejo nekoliko manj do izraza, vendar je pobuda pokrajine hvalevredna in upati je, da bo umetnost našla mesto v palači tudi po za-

ključku obnovitvenega posega.

Pobudo za skupinsko razstavo fotografij je dal slovenski fotoklub Skupina 75, ki je tako omogočil svojim mladim članom, da se predstavijo pred javnostjo. H klubu s 35-letno tradicijo je namreč v zadnjem času pristopilo kar nekaj mladih, med katerimi so nekateri že opozorili nase, zlasti z uvajanjem novitet in novih prilegov v umetniški fotografiji. To je v svojem kratkem nagovoru v petek izpostavil tudi predsednik Skupine 75, Silvan Pittoli, ki se je zahvalil pokrajinski upravi za posluš in za priložnost, mladim fotografom pa je čestital za prizadevanja pri njihovem iskanju bogatih izraznih možno-

sti, ki jih fotografija ponuja. Zaželel jim je tudi, da bi se vztrajno posvečali avtorski fotografiji, kajti vsako društvo potrebuje nove sile, ki mu bodo zagotavljale obstoj, nadaljnje delovanje in zlasti razvoj.

V pokrajinski palači razstavljajo fotografi mlajše generacije Tamara Puc, Robert Strahinjč, Katerina Pittoli, Slavica Radinja, Metka Skrt, Daniela Štekar, Sandi Gorkič, Teja Pahor, Julija Humarčenko in Igor Škorjanc. Vsakdo izmed njih je dal na ogled po dva posnetka. Razstavo bo mogoče obiskati do 15. oktobra po urniku pokrajinskih pisarn. Zaradi prireditve Okusi na meji bo na ogled tudi danes, in sicer med 12. in 19. uro. (vip)

Fotografije mladih fotografov so privabile tudi mlado publiko

FOTO VIP

n

nedeljske teme

REŠITEV BLIŽNJEVZHODNE KRIZE POGOJ ZA MIR V SREDOZEMLJU

Čas Palestine

BOJAN BREZIGAR

Generalna skupščina Združenih narodov bo v prihodnjih dneh odločala o predlogu palestinske oblasti, da se zviša njen status v tej mednarodni organizaciji. Ne gre še za mednarodno priznanje palestinske države in njen enakopravni status z ostalimi članicami Združenih narodov, ampak za zvišanje statusa Palestine, ki so v ZN sedaj samo opazovalci brez vsakršne pravice v status, kot ga ima denimo Vatikan, kar bi Palestincem omogočilo, da posegajo v razpravo in tudi vlagajo predloge resolucij.

Generalna skupščina bo ta predlog sprejela; to lahko sklepamo že iz dejstva, da je večina držav članic ZN priznala Palestino in se bo torej dosledno s svojimi že sprejetimi stališči odločala tudi pri tem glasovanju. To pa seveda ne pomeni, da se bo postopek za Palestino pozitivno končal, kajti zadnja besedo bo imel Varnostni svet in Američani so že nakazali, da bodo z vetom preprečili sprejem prošnje palestinske

oblasti. V Washingtonu utemeljujejo, da bi s takim izidom glasovanja dejansko otežili pogajanja med Izraelom in Palestinci, torej mirovni proces, ki naj bi med drugim privedel tudi do ustanovitve palestinske države.

Ameriško stališče se verjetno ne bo spremenilo; znano je, da nanju močno vpliva ameriški judovski lobi, ki je nekakšne »država v državi« in obvladuje velik del ameriških finančnih trgov; zato bodo tudi tokrat ZDA stale ob strani Izraelu, tako kot po drugi strani Izrael ne sprejema samovoljnih ukrepov mednarodnega dometa, ne da bi bili Američani z njimi vsaj predhodno seznanjeni, ampak boljše rečeno, ne da bi Washington z njimi vsaj potihoma soglašal. To se dogaja že desetletja in nobenega razloga ni, da bi bilo sedaj drugače.

Splošno mnenje je, da miru na območju Sredozemlja ne bo mogoče vzpostaviti, dokler ne bo rešen palestinsko-izraelski spor oziroma dokler ne bo palestinsko vprašanje rešeno tako, da bo za Palestince sprejemljivo. Po kar nekaj voj-

nah, ko je bil Izrael dejansko sovražnik vseh arabskih držav bližnjevzhodnega območja, so se v 70. letih prejšnjega stoletja začeli prvi pogovori in leta 1979 je prišlo do zgodovinskega sporazuma med Izraelom in Egiptom, ki je odprl pot nadaljnjim pogovorom. V tistem času so se Palestinci, ki so dolga leta živeli v izgnanstvu v številnih arabskih državah, predvsem na območju Severne Afrike, začeli vračati na ozemlje, ki ga je v arabsko-izraelskih vojnih zasedal Izrael in približno v istem času so se Palestinci odpovedali teroristični dejavnosti, s katero so dolga leta povzročali žrtve po vsem svetu, predvsem na Zahodu. Takrat je prevladalo prepričanje, da vprašanja ne bo mogoče rešiti z orožjem, ampak bodo za to potrebna pogajanja.

Obstajajo seveda različni pogledi na mirovna pogajanja in na cilje, ki jih vsaka od pogajalskih strani želi doseči. Palestinci so dolga leta odrekali Izraelcem pravico do lastne države na tistem ozemlju. Tega odrekanja že dolgo ni več in palestinska oblast se je sprijaznila z dej-

stvom, da bo morala tisto ozemlje deliti z Izraelom. Njihov glavni cilj je, da omogočijo številnim beguncem in njihovim potomcem, da se vrnejo na ozemlje, ki je bilo nekdanj palestinsko, vendar se je Jaser Arafat že pred leti odpovedal zahtevi po ponovni pridobitvi celotnega ozemlja in pristal na rešitev, ki na tistem ozemlju predpostavlja obstoj dveh držav, Izraela in Palestine. Na to je Arafat formalno pristal na dolgih pogajanjih, ki jih je vodila norveška diplomacija in so se končala z načelnim dogovorom leta 1993 v Oslu. Tam so Palestinci v zameno za priznanje Izraelu pravico do obstoja prejeli pravico do povratka v Gazo in na Zahodni breg. Vendar je v palestinskem taboru še vedno zelo močna skupina, ki je prepričana, da so Palestinci prejeli premalo in da se s tem ne bi smeli zadovoljiti. Pravica beguncev do vrnitve je še vedno nerešeno vprašanje in je eden izmed stebrov palestinskih stališč pri vseh pogajanjih v tem mirovnem procesu.

Izraelci na celotno vprašanje gledajo drugače. Med njimi zelo močna struja meni, da Palestincem ne smejo priznavati več nobenih dodatnih ozemeljskih koncesij, ampak je ozemlje, ki so jim ga že vrnili, pogoj, da lahko zahtevajo popolno prenehanje konfliktov in nasilja. Izraelci menijo, da o mirovnem procesu zaradi terorizma sploh ni mogoče govoriti in ne zaupajo palestinskemu vodstvu oziroma njegovi sposobnosti, da nadzira svoje ozemlje in na njem zagotavlja popoln mir. Sicer je Izrael v Oslu in kasneje na pogajanjih v Camp Davidu pristal na rešitev dveh ločenih držav, vendar je po valu terorističnih dejanj druge intifade v izraelskemu vodstvu prevladalo mnenje, da sistem dveh držav ne more biti ustrezna rešitev; zmaga Hamasa v Gazi je samo še okrepila to prepričanje. Skratka, Izraelci so prepričani, da v mirovnem procesu Palestinci zahtevajo preveč in ponujajo premalo.

Tu je seveda pomembno tudi stališče Američanov. ZDA že desetletja finančno in vojaško podpirajo Izrael, bolj kot katerokoli drugo državo na svetu. Od leta 2002 pošiljajo Američani tudi skromno finančno pomoč Palestincem, Evropsko unijo pa so prepričali, naj nosi največje finančno breme za delovanje palestinske oblasti. Dejansko EU namenja Palestincem več kot milijardo evrov letno.

ZDA imajo pravico veta v Varnostnem svetu Združenih narodov in so z vetom preprečili sprejem kakršnekoli resolucije, ki bi obsojala Izrael a ne bi istočasno obsojala tudi arabskega oziroma palestinskega terorizma. Vendar so vsi zadnji ameriški predsedniki podpirali stališče, da mora Izrael vrniti Palestincem del ozemlja, ki ga je zasedel v vojni leta 1967. Predsednika Clinton in Geroge W. Bush sta odkrito podpirala zamisel o dveh državah, kar je predstavljalo spremembo prejšnje ameriške politike in Obama teh stališč ni spremenil.

Seveda pa je mirovni proces zapleten, saj je spornih vprašanj kar precej. Tako se je treba dogovoriti o ozemlju in o meji, na obeh straneh je treba premagati emotivnost, ki jo pogojujejo spopadi in teroristična dejanja bližnje preteklosti, Palestinci nasprotujejo novim izraelskim gradnjam na Zahodnem bregu (Izrael se je večkrat obvezal, da ne bo več gradil, vendar obveze ni spoštoval), rešiti je treba vprašanje statusa Jeruzalema, Izrael vzpostavlja vprašanje varnosti in torej zahteva konkretna jamstva, da ne bo več terorističnih napadov, zelo kočljivo pa je tudi vprašanje vračanja palestinskih beguncev.

Ob vsem tem obstaja kar nekaj dvomov, ki zagotovo ovirajo napredovanje mirovnih pogajanj. V Izraelu na primer ne verjamejo, da bo palestinska oblast spoštovala dogovore in predvsem ne verjamejo, da bo lahko zagotovila dokončno prekinitev terorističnih dejavnosti. Po drugi strani Palestinci ne zaupajo Izraelu, ker menijo, da kljub dogovorom ne bo priznal palestinskemu narodu, da sam ureja in vodi lastno drža-

vo, ker ga bo pač pogojeval; Zahodni breg in Gaza sta nekakšni enklavi, nista med seboj povezana, v Gazi je bilo nekoč letališče (izraelska vojska ga je uničila), na Zahodnem bregu pa ne. Skratka, zadeva ni tako enostavna in Palestinci nočejo biti vseskozi talci Izraela. Skratka, zadeva je vse prej kot enostavna.

Odnose pa je zaostriala tudi zmaga desnice na izraelskih volitvah. Dejstvo, da je na zadnjih volitvah ekstremni Benjamin Netanjahu prevladal nad zmerno bivšo zunanjo ministrico Cipi Livni zagotovo ni prispevalo k mirovnim pogajanjem. Netanjahu je namreč intimno prepričan, da palestinsko vprašanje ni pomembno in svojo pozornost usmerja predvsem proti Iranu. Ni izključeno, da bi že napadel Iran, čer mu Američani tega ne bi preprečili; za to ima zagotovo razlog, kajti iranski predsednik Ahmadi-nedžad odkrito grozi Izraelu z uničenjem, vse to pa zaostrijuje odnose in vpliva na pogajanja, ki so v zadnjem času popolnoma zastala.

Palestinci torej ocenjujejo, da so v nekakšni brezizhodni situaciji in to je tudi razlog za njihovo diplomatsko pobudo, da zadevo prenesejo na raven Združenih narodov. Ob tem imajo seveda podporo številnih držav, vendar že sedaj vedo, da bodo Američani njihovo zahtevo z vetom izničili, ko bo moral o tem dokončno odločiti varnostni svet.

Je pa vsekakor zanimivo, kako se bo pri tem zadržala Evropska unija. V nedeljo sta se dva zelo pomembna politika, nekdanji visoki predstavnik EU za zunanjo politiko Javier Solana in nekdanji finski predsednik, Nobelov nagrajenec za mir Martti Ahtisari izrekla za mednarodno priznanje Palestine. V Bruslju pa nekoliko najdejo skupnega stališča. Slišali smo, da stališče obstaja, pa ga ne razkrijejo javnosti, ampak to je običajna diplomatsko-novinarska raca. Dejstvo je, da so nekatere članice Evropske unije za priznanje Palestine, druge so proti, kar nekaj pa jih ni oblikovalo stališča.

Če pogledamo, kaj o tem menita Italija in Slovenija, bomo za Italijo zlahko ugotovili, da je (kot vedno) zelo blizu Združenim državam Amerike. Zunanji minister Franco Frattini je namreč povedal, da bi bilo priznanje Palestine »preuranjeno« in da bi »oviralo mirovni proces«, kar je fotokopija ameriškega stališča. To ne čudi, vsaj v tem je italijanska politika dosledna.

Drugače je s Slovenijo, ki jasne stališča ni oblikovala. Bi, ne bi, tako lahko razumemo besede, ki jih je bilo slišati v preteklih dneh, pri čemer so se tudi pojavili pomisleki, kako bi lahko tako ali drugačno zadržanje vplivalo na glasovanje o nestalnem članstvu Slovenije v Varnostnem svetu Združenih narodov. To pa je, milo rečeno, nečastno, saj bi človek lahko sklepal, da bi bila Slovenija pripravljena zabarantati svoj glas za dvoletno mesto v Varnostnem svetu. Znano je, da se v politiki take stvari dogajajo, vendar ni znano, da bi jih politiki tudi odkrito najavili.

Kakorkoli že, dejstvo, da prehaja to vprašanje v ospredje javnosti, kaže, da je vendarle napočil čas za njegovo rešitev. Tu ni mogoče mimo novega konteksta v arabskem svetu, kjer padajo diktature, nove države pa še niso docela oblikovane. To veliko praznino naglo polni Turčija, ki sedaj že odkrito izziva Izrael, češ da bo prihodnje humanitarne konvoje v Gazo zaščitila s svojo vojno mornarico. Verjetno ni nevarnosti, da bi iskra zanetila požar, kajti Turčija je članica zveze NATO in je prav pred kratkim dovolila Američanom namestitve strateških raket na njenem ozemlju, v bližini meje z Iranom, vendar celotna zadeva ni prijetna in le potrjuje domnevo, da bo treba pospešiti prizadevanja za rešitev palestinskega vprašanja. Dokler to ne bo rešeno, v Sredozemlju in na Bližnjem vzhodu enostavno ni pogojev za trajni mir. Skratka, napočil je čas Palestine, na to kažejo vsa dejstva, vprašanje pa je, ali se tega zavedajo tisti, ki bi morali o tem odločiti.

Poletje v

Da bi popestrili poletne popoldneve, smo se otroci z Vrha in okolice v juniju in juliju zbirali v kulturno-športnem središču Danica na Vrhu. Tu so nam animatorke Nicole, Maja, Christine, Jasmin, Marta, Lara in Roberta s pomočjo nekaterih mamic pripravile pester program, s katerim smo se zelo zabavali. Ustvarjali smo s slikarko Katerino Kalc, spoznali nogomet z vratarjema Demitrijem in Jurijem Devetakom, se preizkusili v odbojki z Janom Černicem in Matejem Jurnom, si ogledali prostore in spoznali delovanje Civilne zaščite, stopili v jamarski svet s predsednikom Kraških krtov Edijem Gergoletom ter odkrili pravljичni svet čebel z družino Zotti. Obiskali pa so nas tudi taborniki Rodu modrega vala. Vsak dan smo tekmovali v namiznem nogometu, če pa so bile naše glavice prevročje, smo se namakali v žal premajhnem bazenčku. Tudi naši trebuški so bili zadovoljni ... V juniju smo se basali s slastno pico, v juliju pa s sladolednimi kupami, ki smo jih sami pripravili. Poletje v Danici je bilo prava vesela pustolovščina.

S SLIKARKO KATERINO KALC SMO ...

HRABRI GASILCI

VARNO S CIVILNO ZAŠČITO

MALI UMETNIKI

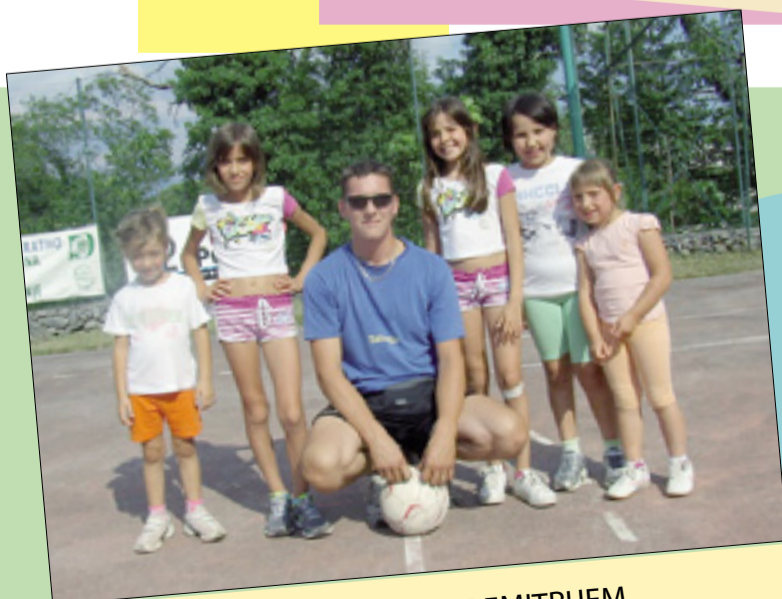
... SPRAVILI MORSKO IDILO V MAJHNI ŠKATLICO

ČEBELICE, ČEBELICE, VI MOJE STE PRIJATELJICE ... Z GOSPO ANO IN ČEBELARJEM SEVERINOM V SLADKI SVET MEDU

S KREDAMI NA POTEP

ŽENSKA NOGOMETNA EKIPA DEMITRIJEM

Z JANOM ...

... IN MATEJEM

PRAVI ...

Danici 2011

IN POSTALI SMO PRAVI KRAŠKI KRTI

... MALA ČOFOTALNICA ...

DA SMO ZELO SPRETNI PA SMO DOKAZALI TUDI Z NAMIZNIM NOGOMETOM

NADELI SMO SI ČELADO ...

ZA OSVEŽITEV JE POSKRBELA ...

PREGLEDALI SMO JAMARSKO OPREMO ...

ZA SLASTEN ZAKLJUČEK PA SMO USTVARILI ...

... NAJLEPŠE IN NAJBOLJŠE SLADOLEDNE KUPE

NOGOMETAŠI

MOŠKA NOGOMETNA EKIPA Z JURIJEM

NAJBOLJŠA PA JE MEŠANA EKIPA ...

ZABAVNA ODBOJKA ...

Na slikah: prizori iz prejšnjih izvedb orientacijskega teka v organizaciji Slovenskega planinskega društva Trst

V TOREK, 11. OKTOBRA 2011, NA PADRIČAH PRI ŠPORTNEM CENTRU GAJE

Orientacijski tek

Pri Padričah, ob športnem centru GAJA, bo v torek, 11. oktobra 2011 že Šesto deželno tekmovanje v orientacijskem teku. Namenjeno je učencem in dijakom vseh slovenskih šol v Deželi. Prireja ga Slovensko planinsko društvo Trst v sodelovanju z Deželnim šolskim uradom, Združenjem slovenskih športnih društev in s finančno pomočjo Zadružne kraške banke.

.....raziskovanje spodbuja z nalogami in vprašanji, ki jih udeleženci rešujejo preko igre.

.....orientacijski tek je igra, pomeni sprostitev v naravi, druženje isočasno pa tudi učinkovito metodo učenja.

.....orientacijski tek spodbuja raziskovanje. Pri opazovanju narave tekmovalci v njej razbira osnovne razlike v tistem delčku narave, ki jo raziskuje in se iz opazovanja in raziskovanja nekaj nauči.

..... mladi iz različnih šol se srečujejo, se družijo, se spoznavajo, utrjujejo prijateljske vezi, kar je pomembno za doživljanje drugega in za razvijanje pristinih medčloveških odnosov.

József Berényi, predsednik Madžarske koalicijske stranke, stranke, ki povezuje Madžare na Slovaškem, je z zelo učinkovitim govorom povzel številne probleme, s katerimi se soočajo narodne in jezikovne manjšine v Evropi in opozoril, da so se tako posamezne države kot tudi Evropska unija izneverile obvezi, da bodo izvajale načela in uresničevale standarde zaščite manjšin, ki jih vsebujejo kopenhagenski kriteriji Evropske unije in konvencije Sveta Evrope.

Berényi je govoril splošno o problemih vseh evropskih narodnih in jezikovnih manjšin, vendar se je še posebej osredotočil na stanje madžarske manjšine na Slovaškem, ki šteje, kot je dejal,

EVROPSKI PARLAMENT

Voditelj Madžarov na Slovaškem opozoril na slabšanje stanja polmilijonske madžarske manjšine

BOJAN BREZIGAR

Na slikah: pod naslovom Jozsef Berényi in predsednica delovne skupine za manjšine Kinga Gal;

desno zgoraj Francois Hollande;

desno spodaj Dom Poljakov v litovski prestolnici Vilniusu.

približno pol milijona ljudi. Spregovoril je še zlasti o spornem slovaškem zakonu o jeziku, o vlogi matične države in o vprašanju dvojnega državljanstva, pa tudi o zaskrbljenosti glede skorajšnjega popisa prebivalstva na Slovaškem in o nujnosti prizadevanj za vzpostavitev večjega zaupanja med Slovaki in Madžari na dvojezičnem ozemlju slovaške države.

Voditelj madžarske stranke na Slovaškem je o teh vprašanih govoril prejšnji teden na zasedanju delovne skupine za manjšine v Evropskem parlamentu; uvodoma je poudaril, da sta bila v 90. letih Svet Evrope in Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi OVSE »polna energije«, kadarkoli je šlo za vprašanje človekovih pravic in pravic manjšin; slednje so temeljele na Okvirni konvenciji za zaščito narodnih manjšin in na Evropski listini za manjšinske ali regionalne jezike. Po širitvi Evropske unije pa je zavzetost za obe omenjeni konvenciji znatno upadla. Obe konvenciji Sveta Evrope namreč delujeta samo s priporočili in sedaj opažamo, da telesa, ki so postavljena za nadzor nad izvajanjem teh listin dejansko izgubljajo svojo avtoriteto in države te dokumente zanemarjajo. Ko pa pride do kritik, o njih skorajda ni nobene razprave. Berényi je opozoril, da bi to za Evropsko unijo v prihodnje lahko predstavljalo resen problem, ker je bila vloga obeh konvencij Sveta Evrope tako zelo razvrednotena. Parlamentarna skupščina Sveta Evrope je pred kratkim sprejela poziv za povečanje pristojnosti Sveta Evrope in OVSE, obenem pa je pozvala vse države članice EU, naj vendar ratificirajo Evropsko listino o manjšinskih ali regionalnih jezikih. Berényi se je nato vrnil k vprašanju Slova-

ške in opozoril, da sta Beneška komisija Sveta Evrope in Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi sprejeli 40 priporočil Slovaški, ki ji slovaške oblasti niso ušpštevale, ker je pač šlo samo za priporočila. Problemi pa terjajo skupen nastop mednarodnih organizacij glede zaščite narodnih manjšin. Kar zadeva odnose z matično državo je sodelovanje bistvenega pomena, saj imajo matične države dolžnost, da izvajajo svoje aktivnosti v korist manjšin.

Madžarska vlada omogoča Madžarom, ki živijo izven Madžarske, da prejmejo madžarsko državljanstvo, medtem ko je Slovaška prepovedala dvojno državljanstvo in glede tega vprašanja je prišlo do naraščanja nezaupanja med slovaško večino in madžarsko manjšino. Berényi je poudaril, da gre tudi v tem primeru za evropsko vprašanje, ker se dejansko dogaja, da Madžari izgubljajo svoje državljanstvo oziroma da Slovaška izgublja državljane, ki pripadajo drugim narodnostim. Kritičen je bil tudi zaradi neizpolnjevanja kopenhagenskih kriterijev, ki so bili eno redkih načelnih pogojev za zaščito narodnih manjšin; do neizpolnjevanja prihaja še zlasti po sprejemu Lizbonske pogodbe. Poleg tega na Slovaškem narašča napetost, če ne celo sovraštvo, kar seveda onemogoča vzpostavljane dobrih medsebojnih odnosov. Predstavnik madžarske manjšine je ocenil, da bi morala madžarski parlament in Evropski parlament do tega vprašanja zavzeti stališče.

Posegu predstavnika madžarske manjšine je sledilo več vprašanj in ocen. Poslanica madžarske stranke na Slovaškem Edit Bauer je opozorila, da se Evropska komisija izogiba obravnavanju tega vprašanja z utemeljitvijo, da sodijo manjšinska vprašanja v pristojnost posameznih držav članic in zato Slovaška »dejansko vsak mesec ponižuje madžarsko manjšino z novimi ukrepi«. Berényi je odgovoril, da je dvojno državljanstvo evropsko vprašanje in da je nedopustno, da se EU ne odziva na stališča, ki onemogočajo dvojno državljanstvo. »EU ne more pasivno spremljati tega dogajanja, to je shizofreno stanje,« je dejal. Dejstvo, da EU to prenaša, postavlja pod vprašaj njeno vlogo, je ocenil Berényi, ki je še opozoril, da države utemeljujejo svoja negativna stališča s sklicevanjem na druge države, kar jim je v pretvezo, da ne storijo ničesar. Ob vsem tem pa število pripadnikov madžarske manjšine upada, kar je nesprejemljivo in kar jasno kaže na potrebo po ustreznih ukrepih. Opozoril pa je tudi na stop-

njevanje sovražnega govora proti Madžarom; medtem ko na Slovaškem obsojajo sovražni govor proti drugim manjšinam, dopuščajo sovražno govor proti pripadnikom madžarske manjšine.

Francoski poslanec Francois Alfonsi, sicer znan manjšinski aktivist s Korzike, je mocnil, da zadeva vprašanje dvojnega državljanstva temeljne človekove pravice, nemški poslanec Bernd Posselt pa je dejal, da država, ki dela krivico svojim manjšinam, dejansko dela krivica sama sebi.

Sicer pa je na istem zasedanju delovne skupine za manjšine sekretar skupščine Švedov na Finskem Markus Osterlund spregovoril o švedsko govorečih prebivalcih Finske. Njihovo stanje je bilo v preteklosti dobro in so ga marsikje predstavljali kot zgled, sedaj pa je to stanje znatno šibkejše. Osterlund je predstavil Akcijski načrt za dvojezično Finsko, ki ga je sestavila skupina strokovnjakov, ki jo je vodil nekdanji finski predsednik, sicer Nobelov nagrajenec za mir Martti Ahtisaari. Med glavnimi nameni tega dokumenta je zagotoviti švedskemu jeziku »državljanstvo pravic« na Finskem, objasniti prednosti dvojezičnosti in dokazati, da jezik na samo sredstvo medsebojnega komuniciranja, ampak tudi jedro človekove identitete.

Zasedanje je sklenila predsednica Kinga Gal, ki je ugotovila, da je potreben skupni akcijski načrt, ki bi povezal politike in nevladne organizacije in bi vseboval strategijo, s kateri bi spremenili negativni odnos do manjšin ter prepričali države in Evropsko unijo, naj zaščitijo jezikovne in narodne manjšine.

Hollande: Francija bo ratificirala listino

Dogodek je bil zelo nenavaden, saj je daleč izstopal iz rutine in iz dokaj strogega protokola Sveta Evrope; med zasedanji parlamentarne skupščine Sveta Evrope, ki se sestaja štirikrat letno, namreč običajno ne prihaja do obiskov, če pa že, gre za vidne predstavnike držav članic oziroma njihovih vlad. Dejstvo, da so med zadnjim zasedanjem sprejeli človeka, ki je samo kandidat za kandidata na volitvah predsednika francoske republike, je torej vsekakor dogodek, ki ga je vredno zabeležiti. Francois Hollande je trenutno najverjetnejši kandidat francoske socialistične stranke na predsedniških volitvah, ki bodo prihodnje leto; med obiskom v Strasbourgu, kjer je prav v tistih dneh potekalo zasedanje parlamentarne skupščine Sveta Evrope, je Hollande poleg Evropskega parlamenta obiskal tudi Svet Evrope, kjer ga je na polurni pogovor sprejel generalni sekretar Thorbjorn Jagland. Na srečanju se je Hollande

obvezal, da bo, če bo izvoljen, izpolnil vse obveznosti Francije v zvezi s Svetom Evrope.

Med temi je izrecno omenil nekatere. Gre tako za vprašanje zaporov, v katerih je stanje nevzdržno, kar je privedlo do vrste obsodb Francije pred evropskim sodiščem za človekove pravice. »Vidim, da je Sarkozy napovedal načrt za gradnjo novih zaporov z namenom, da zagotovi dodatnih 30.000 mest. Upam, da bo člo za dostojne namestitve in da bodo poleg novih zaporov tudi obnovili že obstoječe,« je dejal in poudaril, da bo zelo pozornost spremljal razvoj dogajanj in skrbel, da bodo spoštovane vse odločitve evropskega sodišča.

Zelo pomembno pa je dejstvo, da je Hollande med svojimi obvezami napovedal tudi francosko ratifikacijo Evropske listine za regionalne ali manjšinske jezike. To pa bo mogoče samo s spremembo ustave, kajti prav ustavno sodišče je doslej onemogočalo ratifikacijo listine, ki jo je Francija že pred leti podpisala. Hollande se je zato obvezal, da bo v primeru izvolitve sprožil ustrezno razpravo v parlamentu. »ne zato, da bi ošibili francoski jezik, ampak za zaščito vseh regionalnih jezikov v Franciji.«

Novo žarišče napetosti zaradi manjšinske zaščite, tokrat ob Baltiskem morju: predsednik poljske vlade Donald Tusk je poletel v Litvo, potem ko je 60.000 pripadnikov poljske manjšine v Litvi (vseh Poljakov v tej državi je približno 280 tisoč) podpisalo petico v zvezi z litovsko šolsko reformo, ki jo ocenjujejo za diskriminatorno. Ta reforma omejuje število predmetov, ki naj bi jih v manjšinskih šolah poučevali v poljskem jeziku in teži k nekakšni nacionalni standardizaciji litovščine kot edinega uradnega jezika; v poljskih šolah v Litvi so zato začeli s stavko, ki pa so jo prekinili v pričakovanju, da državi dosežeta sporazum o tem vprašanju. Tusk se je v Litvi dogovoril, da državi ustanovi mešano komisijo, ki bo preučila stanje in poiskala ustrezne rešitve, ne samo na področju šolstva, ampak tudi glede na druga vprašanja, v številnih z odškodnino za poljsko premoženje, ki ga je Sovjetska zveza zaplenila po koncu druge svetovne vojne in seveda s opravico za nameščanje dvojezičnih napisov. Ugladni poljski dnevnik Gazeta Wyborcza ob tem opozarja, da »mora Litva razumeti, da temeljne manjšinske pravice v Evropski uniji niso poljska izmišljotina,

ampak morajo vse države spoštovati evropske standarde.»

Sicer pa je na zadevo opozorilo več kot 40 evropskih poslancev, ki je v Evropskem parlamentu vložilo vprašanje, v katerem opozarjajo, da se bo količina pouka v poljščini v litovskih šolah zmanjšala za več kot polovico, opozarjajo pa tudi, da v Litvi ni dovoljeno pisanje imen pripadnikov poljske manjšine v izvirni obliki in da je v uradnih aktih litovščina edini dovoljeni jezik, pri čemer so za kršitev predvidene globe. Dvojezične napise pa so prepovedali, in kršitelje dosledno kaznujejo, tudi na območjih, kjer je Poljakov več kot 80 odstotkov vsega prebivalstva. To je po mnenju podpisnikov v nasprotju z Lizbonsko pogodbo in zato komisijo sprašujejo, kako bo ukrepala.

Litva omejuje poljščino v manjšinskih šolah

Somrak človeka

**Vseslovensko srečanje taboriščnic, političnih
zapornic in ukradenih otrok v Portorožu**

Letošnje vseslovensko srečanje taboriščnic, političnih zapornic in ukradenih otrok od 9. do 12. septembra v Portorožu je bilo prvega dne namenjeno obisku izjemne razstave »Sijajni Pop« v mogočni neoklasicistični palači Trevisini v Piranu, kjer nas je pozdravila podžupanja piranske občine Tončka Senčar, ki je tudi sama kot izgnanka preživela štiri leta v nemškem taborišču. Mladi Pirančani so častitljivim gospem zaigrali in zapeli »Himno izgnancev« in jih razveselili s predvajanjem duhovitega reklamnega spota o Portorožu. Osrednja proslava je 11. septembra privabila v kongresni center Hotela Slovenija v Portorožu izredno veliko udeležencev. S svojo prisotnostjo so se, tudi ob pozdravih občinskih oblasti in borčevskih organizacij, želeli zahvaliti prisotnim petdesetim preživelim taboriščnicam in zapornicam za njihov neprecenljiv delež v boju za svobodo. Preko video posnetka jih je počastil tudi predsednik Republike Slovenije dr. Danilo Türk, zadržan v tujini. Ministrica za obrambo

Republike Slovenije dr. Ljubica Jelušič se je z izbranimi besedami poklonila prisotnim gospem, ki so v najtežjih časih ponižanja in razčlovečenja s svojim zgledom ohranile ljubezen do sočloveka in domovine. Kulturni program sta obogatila odlični orkester Slovenske vojske, ki je spremljal tudi tenorja Anžeta Černača pri izvajanju najlepših partizanskih samospevov »Bosa pojdiva dekle obsorej« in »Samo en cvet, en češnje cvet«, in Tržaški partizanski pevski zbor. Tokrat so tržaški pevci pod taktirko Pije Čah presenetili s programom mednarodnih uporniških pesmi in bili nagrajeni z bučnim aplavzom. Globoko občutena proslava se je razumljivo zaključila z »Vstajanjem Primorske«. Na letošnje portoroško srečanje sem se peljala z avtobusom iz Nove Gorice, ki je med potjo pobiral še maloštevilne udeležence, tako kot jih je pred več kot štiridesetimi leti posebni slovenski vlak pobiral vse od Maribora, preko Celja, Ljubljane in Sežane na prvo povojno srečanje na istrsko oba-

Koncentracijsko taborišče Birkenau - Auschwitz II (nad naslovom), ob taboriščnem obzidju Ravensbrücka skupni grobovi po nacionalni pripadnosti (levo), 90-letna Bojana Pavšič Mertl Zajko (zgoraj)

FOTO D.M.

lo. Spominjam se, kako so na sezanski železniški postaji primorske tovarišice veselo in glasno, čisto po primorsko, s petjem pozdravile sotripinke in povsem napolnile počitniški vlak.

Oktobra 1941 je nedaleč od Auschwitza I v bližnji vasi Brzezinka (Brezov gaj, nemško Birkenau) zraslo zloglasno koncentracijsko taborišče Auschwitz II oziroma Birkenau. Tu je nastal največji uničevalni kompleks, kjer je življenje izgubilo najmanj milijon ljudi, največ Judov. Prvi transport iz Jugoslavije je prispel 28. septembra 1941 z 22 Slovenci, pripadniki narodnoosvobodilnega gibanja s Prevalj in Gorenjske. Največji transport iz Slovenije je prispel avgusta 1942 iz Celja, istočasno so nacisti deportirali več kot tisoč slovenskih otrok. Leta 1944 so v mešanih transportih v skupinah po sto in več pripeljali največ političnih zapornikov iz Primorske. Primorskih Slovencev iz tržaških in gorških zaporov je bilo 600, kar pričajo nemški dokumenti, ki jih hrani poljski Nacionalni muzej v Osviecimu. Po nepopolnih podatkih je bilo v Auschwitzu II 2342 slovenskih političnih zapornikov, od katerih jih 1331 »lagerja« ni preživelo.

Ob enem izmed jezer blizu pokrajine Mecklenburg, severno od Berlina, blizu mesta Fürstenberg, je leta 1938 nastalo žensko taborišče Ravensbrück, najprej za nemške kriminalke in politične jetnice, med vojno pa je vanj prihajalo čedalje več političnih internirank iz okupiranih dežel. Do konca aprila 1945, ko so »lager« evakuirali, je šlo skozenj 132.000 žensk in nekaj sto otrok, okrog 92.000 se jih ni nikoli vrnilo domov. Pomorili so jih lakota, mraz, nečloveško ravnanje, prenaporno delo, bolezni in zločinski medicinski poskusi.

Auschwitz ... Ravensbrück

Oba je žal »okusila« tudi 90-letna Bojana Pavšič Mertl Zajko iz Kromberka, ki je 25. junija 1944 doživela »Sodni dan«, kakor ga je v svojem dnevniku zabeležil kromberški župnik skladatelj Vinko Vodopivec. »Sodni dan! Ob 4.45 k Sv. Trojici, tam do 11.30. Odpeljali 150 ljudi, od tega 22 deklet.« Bile so cvet kromberške fare! Mnoge sem poznala, saj je bila moja mama Kromberčanka in zato smo bili v družini ob tem dogodku zelo prizadeti. Usoda se je še posebej hudo poigrala s Pavšičevo Bojano. Ponovno sva se srečali v Portorožu in ugotavljali, kako hitijo leta, desetletja. Gospa Bojana je povedala: »Nas je vedno manj, mnoge taboriščnice nereda obiskujejo "lagerje"! Zame pa sta taborišči Auschwitz in Ravensbrück druga domovina; nikoli ne bom pozabila, kar sem tam doživela, kar se mi je vtisnilo v žalosten spomin.« Družina Pavšič je izgubila očeta Rafaela v Dachau, sin Vojko je padel kot borec sabotažne skupine, prav tako zet Joseph Mertl, ki se je kot nemški vojak pridružil partizanom. Bojana in Joseph, doma iz Merana, sta se cerkveno poročila spomladi 1944 v kromberški cerkvi, kjer je poročni obred opravil Vinko Vodopivec.

Pred prihodom sovjetske vojske so Nemci 17. januarja 1945 evakuirali iz Auschwitza na deset tisoče jetnikov. Po 70 kilometrov dolgi »Cesti smrti« so jih na odprtih živinskih vagonih odpeljali v druga taborišča. Ženskam je bil

namenjen Ravensbrück; Bojana je bila visoko noseča; potovanje v nečloveških pogojih je bilo usodno za fantka, ki ga je rodila v Ravensbrücku. Sin Bojane in Josepha je umrl še dojenček, star dvanajst dni. O smrti moža je izvedela šele ob vrnitvi v Gorico julija 1945. Založno je zaključila najin pogovor: »Predolgo je trajalo, da so nas spoznali. Ob vrnitvi so nas sprejemali s težavo, kot da smo odpad, da nismo normalni.«

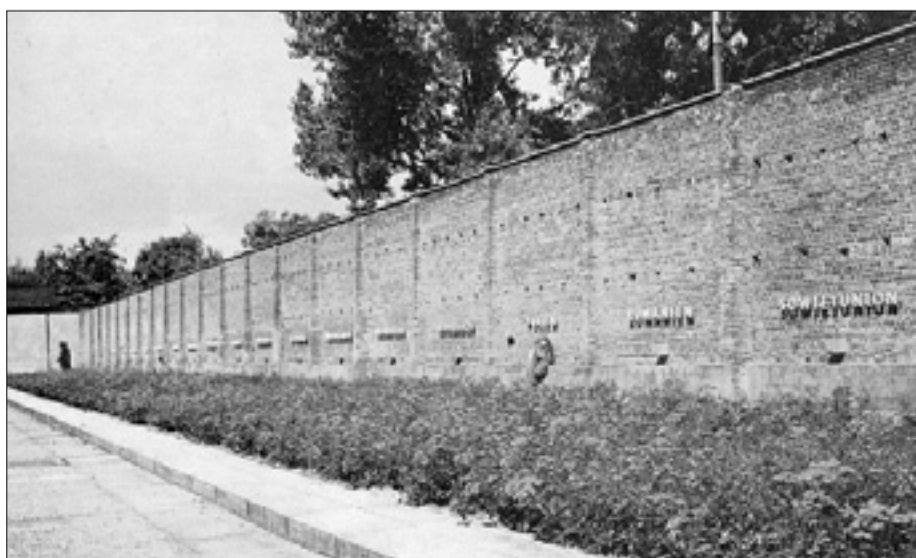
Ob največjih uničevalnih taboriščih so SS-ovci predvsem za potrebe oboroževalne industrije ustanavljali manjša podružnična delovna taborišča. Eno takšnih je bilo mladinsko taborišče Uckermark, oddaljeno pol ure peš hoje od Ravensbrücka. Prof. dr. Stanka Krajnc Simoneti je postala števil. 798! Komaj 16-letna deklica je doživela vse groze prevzgoje, ki je bila namenjena izbrani »težko vzgojivi« mladini na podlagi doktrine koncentracijskih taborišč. To pomeni: stradati, prezebat, blazno garati, nič govoriti in poniževati. »Celo življenje me spremlja ta moj lager zato, ker so ga Nemci hoteli prikriti,« odpira bolečo rano gospa Stanka, saj se šele zadnja tri leta na njegovem terenu odvija proslava, ki jih organizirajo mlade nemške feministke ob slovenski pomoči. Letos je mnogim mladim, pred improviziranim spomenikom, spregovorila tudi nekdanja mariborska srednješolka. V tretjem razredu obvezne nemške gimnazije v Mariboru se je kot hčerka zavedne slovenske družine vključila v mladinsko organizacijo za zbiranje pomoči; delovala je v trojkah, prišlo je do izdaje. Dne 30. januarja 1944 so gestapovci zaprli 30 mladih Štajercev v mariborske zapore in po dveh mesecih so Stanko z drugimi političnimi jetniki poslali v Nemčijo. V Ravensbrück je prišla šele 20. aprila 1944. Ko je uprava »lagerja« sklenila januarja 1945 izprazniti barake, je zadržala Slovenke, da bi jih uporabila kot ščit proti Sovjetski armadi. Polna nevarnosti je bila tudi dolga pot proti domu za mlada dekleta in Stanka je starše objela šele septembra 1945.

Ob pomembnih proslavah, obletnicah osvoboditve Ravensbrücka se srečujejo tudi članice Mednarodnega komiteja Ravensbrück (Comité International Ravensbrück), v katerem je bila letos, kot delegatka za Slovenijo, izvoljena za eno izmed treh podpredsednic časnikarka in publicistka Rapa Šuklje, tudi sama zaprta v Ravensbrücku. Skrb posvečajo predvsem ohranitvi in smiselni ureditvi nekdanjih taborišč in vsega, kar spominja nanje. Gospa Šuklje je poudarila, da je aktivnost komiteja usmerjena predvsem proti vsem poizkusom obnovitve fašizma in nacizma, k ozaveščanju mladine, da ne bi zapadla tovrstni propagandi. Temu služijo razni nacionalni shodi, obiski šol in univerz predvsem s predavanji preživelih. Zelo dragoceni so množični obiski koncentracijskih taborišč šolske mladine, kar Francozi in Italijani uspešno uresničujejo že nekaj let. Mednarodni komite Ravensbrück živi pod parolo »Nikoli več vojne, nikoli več fašizma«, besede, ki so jih izrekle ženske, ki so bile deportirane v Ravensbrück, ko so 20. aprila 1945 zapuščale ta kraj in njegove podružnice.

Dorica Makuc

Udeleženke letošnjega srečanja v Portorožu z novogoriškega območja (zgoraj); prva skupina Kromberčanov z župnikom Vinkom Vodopivcem ob vrnitvi iz taborišč in zaporov leta 1945 (spodaj) FOTO D.M.

FULVIJO JURINČIČ - Trikrat harmonikar

Docent in organizator je sprejel vodstvo harmonikarskega orkestra Synthesis 4

Fulvijo Jurinčič je posebno dejaven član Glasbene matice, s katero sodeluje kot pedagog, koordinator harmonikarskega tekmovanja Fisa...armonie, urednik spletne strani šole in kot nov dirigent harmonikarskega orkestra Synthesis 4. Po odstopu Claudia Furlana je Giorgio Guštinčič nasledil Jurinčiča na predsedniškem mestu, slednji pa je prevzel taktirko skupine, ki je odločno zaznamovala zgodovino tržaške ustanove v zadnjem tridesetletju:

Ko igraš instrument-orkester imaš vsodgovornost za rezultat. V tem orkestru sem vedno igral z velikim veseljem in vloga preprostega člana mi je ustrezala, po drugi strani pa sem ravno iz

spoštovanja do te »institucije« čutil, da moram sprejeti vabilo dolgoletnega dirigenta Claudia Furlana. Biti naslednik edinega dirigenta tega tridesetletnega orkestra je vznemirljivo, hkrati pa sem izjemno ponosen, saj njegova izbira predstavlja zame veliko priznanje. Zamenjava dirigenta je vedno delikaten trenutek, pri skupini pa sem v tem prvem mesecu dela našel spodbudno podporo. Vodil jo bom z zavestjo prehojene poti, saj sem tudi edini ustanovitelj Synthesisa, ki še sodeluje s tem orkestrom.

Kako naj bi novo vodstvo vplivalo na podobo in delovanje orkestra?
Želel bi poiskati nekaj novega na programskem področju, kar ni enostavno,

saj smo v vseh teh letih obravnavali in preigrali ogromno literature. Izvirnih skladb za harmonikarske orkestre pa ni veliko, zato sem celo poletje prirejal partiture za obogatitev našega repertoarja. Zanimajo me na primer transkripcije iz klasičnega repertoarja, ki je neskončni vir glasbenih spodbud z delom na barvi in zvoku, kar se odraža v programih mnogih harmonikarskih orkestron na mednarodnih tekmovanjih. Izvajanje takih, prepoznavnih mojstrov in je tudi način, da dobimo tesnejši stik s širšim občinstvom.

Bo delovanje projektnega značaja?
Synthesis 4 je orkester z redno dejavnostjo. Vsebinsko bomo delali po projektih, s točno določenimi cilji. Mislim

na primer na božični nastop ali na sodelovanje z mešanim zborom Gallus. Naš največji problem je pomanjkanje novih članov, da bi okrepili dvanajstčlansko skupino. Odprtih rok bomo sprejeli vse zainteresirane od 16. leta dalje. Vaje potekajo dvakrat/trikrat mesečno v Briščkih. Sobotna srečanja niso tako pogosta, a so zelo intenzivna, kar ne obremenjuje pretirano iz časovnega vidika, a omogoča doseganje zastavljenih ciljev.

Ob diriganju se s harmoniko ukvarjate tudi kot pedagog.

Harmoniko poučujem na Opčinah v prostorih prenovljenega sedeža Sklada M. Čuk in upam, da se bo v letošnjem šolskem letu povečalo zanimanje do študija harmonike tudi na podružnici v Nabrežini.

Krog vsestranskih dejavnosti se zaključuje s koordinacijo tekmovanja Fisa...armonie. Kdaj in kako bo potekala letošnja izvedba?

Mednarodno tekmovanje se bo odvijalo 1. in 2. oktobra v Prosvetnem domu na Opčinah. Letos bo tekmovalo 20 solistov iz Slovenije, Hrvaške, Srbije, Litve in po nekajletni odsotnosti tudi iz Italije. Žal ne bomo imeli kategorije za orkestre in niti komornih skupin. Mislim, da je na udeležbo vplivalo dejstvo, da bomo za razliko od drugih let imeli komaj enotedenski razmah s prestižnim tekmovanjem v Castelfidardu. Letos ne bomo imeli koncertnih večerov, saj so finančne zmogljivosti precej skromne. Tekmovanje podpira poleg Glasbene matice in orkestra Synthesis 4 Zadružna kraška banka, ki nam je bila vedno ob strani, sloviti izdelovalci harmonik pa naj bi potrdili svojo vsakoletno podporo.

S flauto na Opčine...

Po nekajletnem premoru bo pouk flaute ponovno zaživel na openski podružnici Glasbene matice. Kljunaste in prečne flaute bodo v letošnjem šolskem letu zaigrale ob torkih in petkih v učilnicah Prosvetnega doma. Individualne lekcije bodo zaupane izkušnji prof. Erike Slama.

NAPOVEDNIK

TRST

V soboto, 1. in v nedeljo, 2. oktobra v Prosvetnem domu na Opčinah
9. Mednarodno harmonikarsko tekmovanje Fisa...armonie

GORICA

V soboto, 1. oktobra ob 18.30 v Kulturnem domu v Gorici
XIII Fotosrečanje Fotoklub Skupina 75 - sodelujejo učenci goriške Gm
V petek, 7. oktobra ob 18.30 v Kulturnem domu v Gorici
Otvoritev šolskega leta Slov.I.K.- sodelujejo učenci goriške Gm

GLASBENA MATICA TRST
ŠOLA MARIJ KOGOJ
Ulica Montorsino 2
tel. 040-418605 fax 040-44182
www.glasbenamatica.com
e-mail: trst@glasbenamatica.com

GLASBENA MATICA GORICA
Korzo Verdi 51
tel. 0481-531508 fax:0481-548018
e-mail: gorica@glasbenamatica.com

GLASBENA MATICA ŠPETER
Ulica Alpe Adria 69
tel/fax. 0432 727332
e-mail: speter@glasbenamatica.com

GLASBENA MATICA KANALSKA DOLINA
ŠOLA TOMAŽ HOLMAR, UKVE
ul. Pontebbana 28
tel./fax +39 0428-60266
e-mail: info@planika.it

Novo! Presenetljive, brezčasne strune citre

Učenci Glasbene matice imajo na voljo pouk vseh najbolj razširjenih glasbil, z letošnjim šolskim letom pa naj bi se paleta učnih predmetov širila z uvedbo citrarske šole. Ko bi globlje spoznali glasbilo, ki ga najbolj pogosto povezujemo izključno z ljudsko tradicijo, bi nas presenetilo zaradi večstranske uporabe, ki sega od resne glasbe do jaza. V to je prepričana profesorica Kornelija Lovko, ki trenutno poučuje na glasbeni šoli v Logatcu, a bo v primeru dovoljšnjega zanimanja, z veseljem širila poznanje tega sugestivnega instrumenta.

Citre so strunsko glasbilo, pri katerem so strune napete vzporedno preko rezonančne škatle. Razširjene so v Skandinaviji in srednji Evropi in vse do daljnega Vzhoda. Po povojnem zatonu, so ci-

tre v zadnjih letih doživele prerod in so postale redni učni predmet v številnih slovenskih glasbenih šolah.

Prof. Lovko je pianistka in docentka nauka o glasbi, ki je pristopila k študiju citer po diplomu iz klavirja v Mariboru, ko so se v šolskem okolju začeli pojavljati prvi usposobljeni docenti. Po študiju s Plahutnikom se je izpopolnjevala na mnogih strokovnih srečanjih in tečajih in se je nato posvetila izključno poučevanju citer. Za začetek študija tega glasbila je najbolj primerne osnovnošolska doba, ko so otroci bolj dovzetni, v še premalo poznano glasbeno razsežnost citer pa so vabljeni tudi odrasli, ki bi želeli slediti lekcijam dvakrat tedensko na sedežu tržaške Glasbene matice.

Z Daljnega vzhoda, otrokom v veselje - metoda Suzuki za harfo

Suzuki je ime uveljavljene pedagoške metode, ki uvaja najmlajše v študij glasbe. Harfistka Tatiana Donis je strokovno usposobljena pedagoginja (edina v naši deželi na področju harfe), ki bo od letošnjega šolskega leta pospremila otroke v svet harfe s pomočjo tega učnega pristopa, ki se nekoliko razlikuje od bolj »tradicionalnega«:

Metoda Suzuki je namenjena otrokom od 4. do 7. leta starosti, ki jih zaznamuje "zrcalni spomin", kar pomeni, da se učijo s posnemanjem, pri tem pa ne zanemarjajo lastne individualnosti. Aktivna prisotnost staršev je bistvenega pomena pri tej metodi, ker imajo pomembno vlogo, da otroku sledijo pri domačih vajah. Na lekcijah bomo uporabili primerne, manjše keltske harfe, ki so izdelane "po meri otroka".

Kateri so koristni učinki?

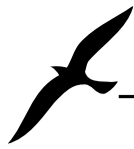
Otroci, ki so začeli z metodo Suzuki imajo prednost, da so se igranje naučili osnov instrumenta, zato kasneje, lažje pristopijo k "tradicionalnemu" študiju. Lekcije potekajo individualno in skupinsko, da bi maksimalno spodbujale miselne in vzgojnoizobraževalne procese.

Kaj vas je najbolj pritegnilo pri poglabljanju te pedagoške metode?

Po petnajstletni pedagoški poti sem čutila potrebo po širitvi svojih obzorij z upoštevanjem novega področja. Do določenega trenutka se nisem namreč ukvarjala z najmlajšimi, ker sta za to dobo potrebni specifična izobrazba in učinkovita metoda. Prof. Bosio, ki je edina evropska docentka za Suzuki meto-

do na področju harfe, je na osnovi dolgoletne izkušnje na torinskem konservatoriju našla pravo, srednjo pot med metodo Suzuki in "evropskimi" metodologijami. To me je še dodatno spodbudilo k izpopolnjevanju.

SEJMI - V Vidmu slovesno odprli 58. izvedbo sejma Casa Moderna

Na sejmišču prevladuje zaupanje v gospodarski zagon

Znane domače in tuje blagovne znamke ponuja več kot 500 razstavljalcev

VIDEM - Na videmskem sejmišču so včeraj odprli 58. sejem Casa Moderna, največji razstaveni dogodek v Furlaniji-Juljski krajini in širši regiji, ki je posvečen domu, njegovi opremini in sodobni zidavi. V zadnjih letih na sejmju vidno raste ponudba okolju prijaznega načina bivanja in zidave, s posebno pozornostjo za energijsko varčne in tehnološko napredne rešitve.

Pozdravom institucionalnih predstavnikov in sponzorjev (Občina in Pokrajina Videm, Občina Martignacco, banka Cassa di Risparmio FVG, podjetje Amga in zavarovalnica Allianz) je na slovesnem odprtju sejma sledila uvodna okrogla miza o »bivanjskem prostoru v razvoju«, na kateri so sodelovali predsednica sejemске družbe Udine Gorizia Fiere Luisa De Marco, predsednik videmske trgovinske zbornice Giovanni Da Pozzo, rektorica videmske univerze Cristiana Compagno in predsednik strokovnega združenja FederLegno-Arredo Roberto Snaidero. Razpravo je vodil in usmerjal Fabio Turchini, docent na fakulteti za arhitekturo na milanski politehniku.

Letošnja izvedba sejma, enega najbolj obiskanih v Furlaniji-Juljski krajini, se ponaša z nekaterimi rekordnimi številkami, kar po svoje izraža žilavost in odzivnost na negativne učinke gospodarske krize. Na sejmju, ki bo trajal do vključno 3. oktobra, se predstavlja približno petsto razstavljalcev, spremlja pa ga bogata ponudba posvetov, strokovnih srečanj in demonstracij. Sejem zaseda ves razpoložljiv prostor razstavišča, tako pokriti del kot na odprtem, kjer se razstava razvija v naravnem kontekstu parka Cormor. Zeleni okvir se odlično ujema s sejemsko sekcijo »green«, posvečeno okolju prijaznemu bivanju prihodnosti. Tudi letos je t.i. biološki hiši posvečen ves paviljon št. 7, v katerem bodo obiskovalci našli panoramo najnovejše ponudbe o biogradnji in bioarhitekturi z alternativnimi in inovativnimi sistemi projektiranja, materiali, tehnikami in proizvodi v znamenju okolju prijaznega načina bivanja, ponovne uporabe materialov in varčevanja z energijo.

Med zanimivostmi naj omenimo, da bo 1. oktobra na sejmju kot častni gost videmske trgovinske zbornice znani umetnostni kritik in novinar Philippe Daverio, ki bo pod pokroviteljstvom Friuli Future Forum in Ciboduemilaventi v paviljonu št. 9 razpravljal z razstavljalci in obiskovalci o svojih pogledih na dizajn in vino.

Ogled sejma je možen od ponedeljka do petka od 15.00-21.00, v soboto in nedeljo pa od 10.00-21.00; vstopnina 8 evrov.

Detajl z razstave na sejmju Casa Moderna, ki so ga odprli včeraj v Vidmu

JUŽNA TIROLSKA - Imenovanje

Muser za krmilom bocenske škofije

BOCEN - Po treh letih bo škofija Bocen-Briksen dobila novega škofa. Nasledil bo Wilhelma Eggerja in Karla Golserja. Vodenje škofije bo prevzel Ivo Muser (na sliki), ki je doslej vodil stolni kapitelj v Briksnu.

Muser je rojen 22. februarja 1962 v Brunecku, kjer se je tudi izšolal. Teološko fakulteto je doštudiral na Univerzi v Innsbrucku. V duhovnika je bil posvečen 28. junija 1987 v Briksnu, nakar je študij nadaljeval v Rimu in doktoriral iz dogmatične teologije na Gregorijanski univerzi. Bil je župnijski vikar v Toblachu (1987-1989), nato tajnik škofa Eggerja (1989-1991), docent teologije v Briksnu, rektor tamkajšnjega semenišča, od leta 2005 pa še dekan stolnega kapitlja. Med drugim je bil zadolžen za izobraževanje permanentnih diakonov v nemškem in ladinskem jeziku. V škofa bo posvečen 9. oktobra.

Vest je zanimiva tudi za nas, in to zaradi vsaj dveh razlogov. Slovenci smo bili z verskim (in fevdalnim) središčem v Briksnu kar dolgo povezani. Brikenski škofje so bili namreč lastniki zemljišč na Slovenskem, zlasti na Gorenjskem in Koroškem. Zanimiva in po

svoje pomembna pa je tudi izbira Muserja. Izhaja namreč iz družine, ki je doma v kraju Timau - Tischlborg v Karniji, kjer živi številčno sicer majhna, a trdno zakoreninjena nemško govoreča skupnost, ki izvira iz sosednje Koroške. Novi škof izhaja torej iz manjšinske skupnosti, deloval pa bo v večjezičnem okolju na Južnem Tirolskem. (vk)

BILČOVŠ - Skupna pobuda

Kraški gostinci jutri na Koroškem

CELOVEC - Gostinci, proizvajalci in turistični subjekti z obeh strani Krasa prirerajo skupni promocijski dogodek »kraški večer« v gostilni OGRIS v Bilčovsu (Ludmannsdorf) na Avstrijskem Koroškem. Srečanje bo jutri s pričetkom ob 19.00 uri. Pobudnik srečanja je Slovenska gospodarska zveza iz Celovca, ki vabi koroške rojake, medije in turistične operaterje na enogastroonomski dogodek, ki poteka že četrto leto, v sodelovanju z Javno agencijo RS za podjetništvo in tuje investicije JAPTI in slovenskim ministrstvom za gospodarstvo.

Predstavitve letos prvič skupno pripravljata Slovensko deželno gospodarsko združenje Trst in Območna obrtno-podjetniška zbornica Sežana. Ta zajema območja posebnih in različnih okusov, kjer so enogastroomske značilnosti zanimiv turistični produkt. Na obeh straneh Krasa je kulinarika eden od pomembnih stebrov turistične po-

nudbe, turizem pa naj bi v naslednjih letih postal pomemben del gospodarstva.

Predstavili se bodo tudi turistični subjekti, ki predstavljajo pomembno vlogo razvoja turistične destinacije. Letošnji bogat kraški jedilnik, ki ga soustvarjajo gostilne Guštin, Križman in Sarđoč s Trsta in Kraljevo pršuta, Okrepčevalnica Ruj in Pri Križmanu s Sežane, bodo dopolnili ugledni vinarji z obeh strani in tudi proizvajalci kakovostnih dobrot, od piva do testenin in konfetov...

Ob pokušnji vseh dobrot, ki jih bodo skupaj pripravili gostinci in ostali ponudniki, bodo predstavljeni še letošnji jubilejni 10. Okusi Krasa 2011 in nov katalog Dobrote Krasa in Brkinov. Turistično ponudbo ob meji bodo promovirali predstavniki Parka Škocjanske jame, Kobilarne Lipica, Botaničnega vrta Carsiana, Velike jame pri Briščikih (Grotta Gigante - Riesengrotte) in Doberdobskega jezera in Krasa.

TELEVIZIJA - Ob 20.50 v oddaji Lynx

Nocoj koncert skupine Etnoploč in Vlada Kreslina

TRST - Gledalci so nocoj ob 20.50 (po slovenskem TV dnevniku RAI) vabljeni k ogledu mesečnika Lynx, ki je rezultat tesnega sodelovanja med dvema televizijskima hišama, RAI in TV Slovenija, ter specifično štirimi programskimi enotami (slovenskim in italijanskim TV programom RAI ter slovenskim in italijanskim programom TV Koper-Capodistria).

Ob začetku nove sezone bo tokrat na sporedu koncert, predstavil pa se bo trio Etnoploč z gostom Vladom Kreslinom. Koncert je bil posnet februarja v Kulturnem domu v Gorici, ob predstavitvi novega cd-ja skupine Across the border.

Instrumentalni trio Etnoploč že desetletje deluje na čezmejnem teritoriju, ki se razteza med Trstom in Benečijo, od koder prihajajo in kjer ustvarjajo njegovi člani, sicer mednarodno uveljavljeni glasbeniki Aleksander Ipavec (harmonika), Piero Purini (saksofoni, duduk) in Matej Špacapan (trobenta, didgeridoo), ki svojo kilometrino že vrsto let nabira-

jo tudi v drugih zasedbah in glasbenih projektih. Manj razumljivo polovico njihovega imena (»ploč«) sestavlja tržaški narečni izraz za lužo, ki v prenesenem pomenu označuje tudi mešanico, zmedo, v njihovem primeru torej fuzijo etno glasbe iz vseh vetrov.

Po šestih letih Etnoploč izdaja svojo drugo zgoščenko »Across the border«, ki je dobila ime in svoj simbolni naboj po eni od devetih skladb iz pripravljenega izbora. Projekt je v celoti nastal na primorskih tleh: glasba je bila posneta v živo na treh koncertih v občini Repentabor, Tavagnacu ter v Kosovelovem domu v Sežani. Zgoščenko, ki je nastala s pomočjo finančne podpore občin Tavagnacco in Repentabor ter Folk Cluba Buttrio, avtorji posvečajo svojemu prijatelju Andreji Parodiju, žal že pokojnemu članu skupine Tazenda.

Koncert skupine Etnoploč, na katerem je kot omenjeno sodeloval tudi priljubljeni Vlado Kreslin, bo v okviru oddaje Lynx v ponovitvi na sporedu tudi v četrtek, 29. septembra, ob isti uri.

DEŽELA - Odbornica Seganti predstavila razveseljive podatke

V FJK letos več turistov

Največ obiskov zabeležili v kulturnih središčih: vila Manin +35% - V Trstu +11%, v Gorici +15%

TRST - Furlanija-Juljska krajina postaja med turisti vse bolj priljubljena. To potrjujejo tudi statistični podatki, ki jih je deželna odbornica za turizem Federica Seganti včeraj predstavila na tržaški Pomorski postaji. Nanašajo se na obdobje januar - avgust 2011 (avgustovski sicer niso dokončni, ampak le 96-odstotni), v primerjavi z lanskimi številkami pa kažejo tako na povečanje prihoda (+4,3%) kot tudi števila turistov, ki se v deželi ustavijo (+3,3%).

Najboljše rezultate beležijo v mestih. Med tako imenovanimi »umetnostnimi biseri« (Čedad, Gumin, Spilimbergo itn.) prednjači občina Codroipo oz. vila Manin. Tu se je v prvih osmih mesecih število obiskovalcev povečalo za kar 34,9% v primerjavi z lanskim letom, število tistih, ki so se v mestu ustavili, pa celo za 42,7%.

Med glavnimi mesti štirih pokrajin so največjo rast zabeležili v Gorici (+15% oziroma +17,7%), sledijo Trst (+10,8% oz. +11,5%), Videm (+7,8% oz. +9,9%) in Pordenon (+5,6% oz. +2,1%).

V absolutnem merilu so največjega obiska deželni obmorski počitniški kraji, kjer v prvih osmih mesecih niso beležili bistvenih premikov (+1,4% oz. +2,7%), junija pa skoraj neverjetnega, kar pomeni, da se je marketinški vložek Dežele FJK v nemško govorečih deželah očitno obrestoval. Junija, ko imajo v teh državah daljše počitnice, se je obisk povečal za kar 19% (oziroma +13,4%).

Nekoliko slabše so se obnesla hribovita območja. Letošnja zima ni bila naklonjena smučarjem, večji obisk so zabeležili v poletnih mesecih, končni obračun pa je +1,9% obiskov, vendar pa je bilo za 0,7% manj postankov.

Deželna odbornica FJK za turizem Federica Seganti

NEMČIJA - Med mašo v Erfurtu neuravnovešenec streljal proti varnostnikom

Iz Vatikana zagotovila, da papež ni bil v nevarnosti

Benedikt XVI. se je med obiskom v rodni Nemčiji srečal tudi z nekdanjim kanclerjem Kohlom

KARLSRUHE - Papež Benedikt XVI. je včeraj med svojim obiskom v rodni Nemčiji pripotoval v mesto Freiburg na jugozahodu države, kjer ga je pričakala množica približno 20.000 ljudi. To je bila tretja in zadnja postaja obiska. Medtem pa so iz Vatikana sporočili, da jutranje streljanje v bližini kraja, kjer je papež maševal, ni bilo povezano z njegovo osebo.

Papež je včeraj daroval mašo v Erfurtu na vzhodu Nemčije, kjer se je zbralo okrog 30.000 vernikov. Še pred mašo je prišlo do incidenta, ki je nek moški z okna proti prizorišču iz oddaljenosti kakega kilometra z zračno puško izstrelil več nabojev. Policija ga je nemudoma aretirala, maša pa je potekala brez posebnosti.

Nekaj ur pozneje so iz Vatikana sporočili, da incident ni bil povezan z Benediktom XVI. »Nihče ni niti opazil,« je dejal tiskovni predstavnik Vatikana Federico Lombardi in dodal, da tudi papeža o dogajanju niso obvestili. »Po navedbah nemške policije naj bi šlo za dejanje neuravnovešenega človeka,« je še razkril Lombardi.

Predstavniki thürinške policije Dirk Sauter pa je povedal, da je med 7. in 8. uro zjutraj nekdo izstrelil štiri strele v predstavnike varnostne službe. Nihče ni bil ranjen, osumljenca pa so pridržali. V stanovanju so našli dve zračni puški, preiskava pa je pokazala, da je moški streljal z manj nevarno zračno puško.

Varnostni ukrepi med papeževim obiskom v Nemčiji so zelo strogi, na ulicah pa so številni policisti. Med njegovim obiskom v Berlinu so zaprli večje dele mesta, podobno je bilo tudi v Erfurtu in v Freiburgu. V času aretacije je bil sicer Benedikt XVI. že na poti v Freiburg, kjer je zbrano množico pozdravil iz papamobila, nato pa je v katedrali opravil molitev s približno 600 verniki. Kot je predvideval program obiska se je pozneje sestel z ministrskim predsednikom dežele Baden-Württemberg Winfriedom Kretschmannom, sledilo pa je prisrčno srečanje z nekdanjim nemškim kanclerjem Helmutom Kohlom.

Papež se je sredi tudi s predstavniki pravoslavne cerkve in osrednjega odbora nemških katolikov. Zvečer pa se je 84-letni cerkveni poglavar skupaj z mladimi udeležil večerne molitve. Danes ima Benedikt XVI. na programu srečanje z mladimi, nato pa se bo vrnil v Vatikan. (STA)

Papež se je med obiskom v rodni Nemčiji srečal tudi z nekdanjim kanclerjem Helmutom Kohlom

ANSA

BV - Palestinsko vprašanje Abas zavrnil načrte četverice

NEW YORK - Palestinski predsednik Mahmud Abas je včeraj med vračanjem z zasedanja Generalne skupščine ZN v New Yorku že zavrnil načrt, ki ga je sestavila bližnjevzhodna četverica - ZDA, EU, Rusija in ZN - in po katerem naj bi Palestinci in Izrael do konca prihodnjega leta dosegli trajni mirovni sporazum. Bližnjevzhodna četverica je Izrael in Palestince pozvala k pogajanjem »brez odlaganja in brez pogojevanja«.

Šlo je predvsem za časovnico, da bi trajni mirovni sporazum dosegli do konca prihodnjega leta. Tako bi imeli predstavniki obeh strani najprej mesec časa za pripravljajno srečanje, da se dogovorijo o dnevnem redu in metodah pogajanj, nato naj bi po treh mesecih obe strani podali celovite predloge glede ozemelj in varnosti. V naslednjih treh mesecih naj bi dosegli bistven napredek pri teh vprašanjih.

Kot pa je dejal Abas, načrt četverice za Palestince ni sprejemljiv, ker ne zahteva ustavitve gradnje judovskih naselbin ali pa pogajanj na osnovi meja Izraela izpred leta 1967, preden je okupiral palestinska ozemlja na Zahodnem Bregu in območje Gaze, ki naj bi bila ozemlje prihodnje palestinske države. Novinarjem je med pogovorom na poletu v Ramalo še izrazil pričakovanje, da bo Varnostni svet ZN v prihodnjih nekaj tednih sprejel odločitev o prošnji za članstvo Palestine v ZN, ki jo je osebno predal generalnemu sekretarju ZN Ban Ki Moonu.

Načrt bližnjevzhodne četverice je dvomljiv tudi za namestnika izraelskega zunanjega ministra Danny Ayalon, ki je izjavil, da predlagana časovnica pogovorov »ni sveta«.

WASHINGTON - Zasedanje FMI Geithner pozval EU k odločnosti

WASHINGTON - Ameriški finančni minister Timothy Geithner je evropske voditelje v Washingtonu pozval, naj oddajo »odločen signal«, da lahko obvladajo dolžniško krizo. Napačno bi bilo, da bi preveliko breme za reševanje krize pustile na rame Evropske centralne banke (ECB), je menil ameriški minister. Predstavniki IMF za Evropo je ponovil poziv h kolektivnemu in usklajenemu delovanju, voditelji evropskih držav pa so znova zagotavljali, da imajo stvari pod kontrolo.

Geithner je ob robu letnega zasedanja Mednarodnega denarnega sklada (IMF) in Svetovne banke sicer poudaril, da bi svet moral spoštovati Evropo zaradi izzivov, s katerimi se spopada, in prepoznati njihovo zahtevnost. A finančni trgi reagirajo hitro, je opozoril. »Pri teh stvareh velja, da dlje kot čakaš, težje jih rešiš,« je spomnil, a hkrati dodal, da zaupa evropskim voditeljem.

Številni evropski voditelji so sicer v petek mirili finančne trge in svoje sogovornike. Francoski finančni minister Francois Baroin je poudaril, da so skupaj z Nemčijo trdno odločeni udeležiti dogovor evropskih voditeljev z dne 21. julija, ki med drugim krepi evropski začasni krizni mehanizem (EFSF) in prinaša svež denar Grčiji. »Z roko v roki smo za implementacijo sporazuma, ne za odmik od te strategije,« je dejal. Predsednik ECB Jean-Claude Trichet je medtem poudaril, da je celotna situacija »zelo, zelo drugačna od zaznane«. »Nikakor ne zanikamo resnice. Imamo globalno krizo kreditne sposobnosti držav in mi smo epicenter te krize,« je priznal. Nemški finančni minister Wolfgang Schäuble pa je zavrnil kritiko Washingtona in drugih svetovnih držav glede neodločnosti voditeljev EU, medtem ko je predsednik nemške centralne banke Jens Weidmann prizgotal, da je stanje »veliko boljše od občutene« in da zdrs v novo recesijo »ni verjeten«.

ITALIJA - Medtem ko je Formigoni prepričan, da bodo volitve prihodnje leto

Problem za večino je zdaj Tremonti

Gospodarski minister vsekakor ne namerava odstopiti in se ne boji morebitne parlamentarne nezaupnice

RIM - Gospodarski minister Giulio Tremonti nima nobenega namena odstopiti. To je jasno in glasno povedal včeraj v Washingtonu, potem ko je izvedel za vse odločnejše zahteve po njegovem odstopu, ki prihajajo iz vrst stranke Ljudstvo svobode. Pravo medijsko ofenzivo proti vplivnemu ministru je medtem sprožil dnevnik Il Giornale (njegov lastnik je Paolo Berlusconi), ki Tremontija krivi ne samo za težave v desni sredini, temveč tudi za gospodarsko krizo.

V vladni koaliciji dobro vedo, da bi morebitni Tremontijev padec gotovo odprl pot vladni krizi. Zato v Berlusconijevi stranki ni doživela velike podpore nezaupnica, ki jo je proti Tremontiju napovedal poslanec Domenico Scilipoti, bivši zastopnik leve sredine, ki je pred meseci prestopil v vladno večino. Bolj verjetno je, da se bo Silvio Berlusconi odločil za zmanjšanje političnega vpliva gospodarskega ministra, ki je v vladi in v njeni koaliciji iz dneva v dan vse bolj osamljen. Pred-

sednik Lombardije Roberto Formigoni je prepričan, da bodo prihodnje leto predčasne volitve.

Pozornost je medtem namenjena sredinemu glasovanju o nezaupnici ministru Saveriu Romanu, ki jo je v poslanski zbornici vložila opozicija. Vlada ima številke, da nezaupnico zavrne, ker bo glasovanje skoraj gotovo tajno, pa so možna tudi presenečenja. Sicer malo verjetna, potem ko je desna sredina »rešila« poslanca Marca Milaneseja pred aretacijo. Tudi v primeru kmetijskega ministra Romana bo odločilno zadržanje poslancev Severne lige, ki zagotavljajo, da bodo složno zavrnilo zahtevo po ministrovem odhodu.

Neka panamska televizija, ki so jo povzeli vsi italijanski spletni mediji, je medtem včeraj objavila video posnetek o odnosih med Berlusconiem in mešetarjem Walterjem Lavitolo. Iz posnetka izhaja, da je Lavitola, ki beži pred italijansko pravico, spremljal Berlusconi na uradnem obisku v Panami julija lanskega leta.

Mešetar Lavitola je spremljal Berlusconi na uradnem obisku v Panami

Putin in Medvedjev si hočeta zamenjati državniški funkciji

MOSKVA - Ruski predsednik Dmitrij Medvedjev je včeraj predlagal premiera Vladimirja Putina za kandidata za prihodnjega predsednika države, Putin pa je Medvedjeva predlagal za novega voditelja stranke na parlamentarnih volitvah. Te bodo v Rusiji decembra letos, predsedniške pa predvidoma marca prihodnje leto. Kot je dejal Medvedjev na kongresu vladajoče stranke Enotna Rusija pred več tisoč delegati, je pripravljen prevzeti »praktično delo« v vladi. »Če bo stranka zmagala na volitvah, in v to sem prepričan, potem sem pripravljen nadaljevati pravo delo za modernizacijo države,« je dejal Medvedjev. Putin pa je pred tem sporočil, da sta se z Medvedjevom »že dolgo tega« dogovorila o njihovi prihodnjih vlogah v Rusiji in da bo Medvedjev zdaj glavni kandidat stranke na prihodnjih volitvah v dumo. Medvedjev naj bi tako postal premier, Putin pa znova predsednik.

Po vrnitvi Saleha 40 mrtvih v Jemnu

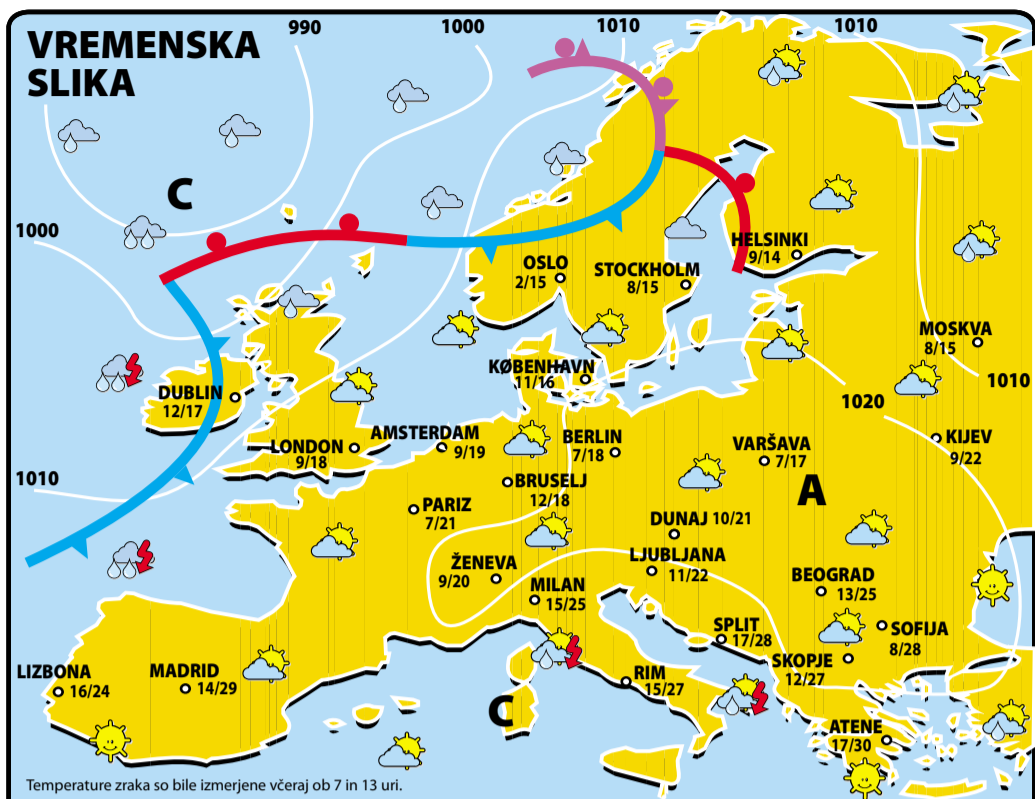
SANA - Po presenetljivi petkovi vrnitvi jemenskega predsednika Alija Abdula Saleha iz Savdske Arabije je v Jemnu znova izbruhnulo nasilje. Samo včeraj je v spopadih med Salehovimi privrženci in protirežimskimi protestniki v središču Sane umrlo 40 ljudi, še okrog 170 pa je bilo ranjenih. Iz Jemna prihajajo poročila o kaotičnih razmerah. Opazovalci se bojijo, da bi bili zadnji napadi lahko uvod v zaostretev situacijo v Jemnu in morebiti celo uvod v državljansko vojno. Od začetka protestov proti Salehovemu režimu, ki so izbruhnili februarja, je sicer padlo že več kot 500 protestnikov.

Vodja egiptovskih oboroženih sil pričal na sojenju Mubaraku

KAIRO - Na sodišču v Kairu se nadaljuje sojenje strmoglavljene egiptovskemu voditelju Hosniju Mubaraku zaradi nasilja nad protestniki v času protivladnih protestov. Včeraj je kot pričča nastopil vodja vrhovnega sveta egiptovskih oboroženih sil Husein Tantavi. Skoraj 90-minutno pričanje je potekalo za zaprtimi vrati, pred sodiščem pa so ga spremljali svojci žrtev. Tantavi je bil dve desetletji obrabni minister in del zaupnega kroga egiptovskega vladarja in bi lahko razkril številne podrobnosti o Mubarakovem ravnanju. Po zaslišanju Tantavija je sodnik nadaljevanje obravnave preložil na prihodnji petek, 30. oktobra.

Merklova: Odhod Grčije iz evroobmočja bi imel domino učinek

BERLIN - Nemška kanclerka Angela Merkel je včeraj branila prizadevanja svoje vlade za rešitev Grčije, tokrat pred očitki znotraj lastne stranke. Na regionalnem zasedanju nemških krščanskih demokratov (CDU) v Oldenburgu je poudarila, da bi izhod Grčije iz območja evra ali prestrukturiranje grškega dolga sprožila domino učinek. Vsak predlog za razreševanje težav Grčije bi morali presoditi z vidika njegovega vpliva na druge članice evroobmočja, je opozorila kanclerka. Člani stranke CDU so sicer v zadnjih dneh izrazili kritike glede načina, s katerim se rešuje Grčijo, saj naj bi Nemčija plačevala račune drugih evropskih držav.

Zaradi območja visokega zračnega pritiska, ki se pomika proti Alpam, in blage depresije zahodno od Korzike bo v naši deželi vreme stanovitno, zajeli nas bodo zmerni severovzhodni pritalni tokovi.

Nad srednjo Evropo je območje visokega zračnega tlaka. Ob šibkih severozahodnih vetrovih se v višinah nad našimi kraji zadržuje razmeroma suh zrak.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzhaja ob 6.55 in zatone ob 18.58
Dolžina dneva 12.03

BIOPROGNOZA
Vremenski vpliv na splošno počutje in razpoloženje bo ugoden in v krajih s sončnim vremenom spodbuden.

MORJE
Morje je rahlo razgibano, temperatura morja 22,7 stopinje C.

TEMPERATURE V GORAH °C

500 m 20	2000 m 8
1000 m 14	2500 m 6
1500 m 10	2864 m 4

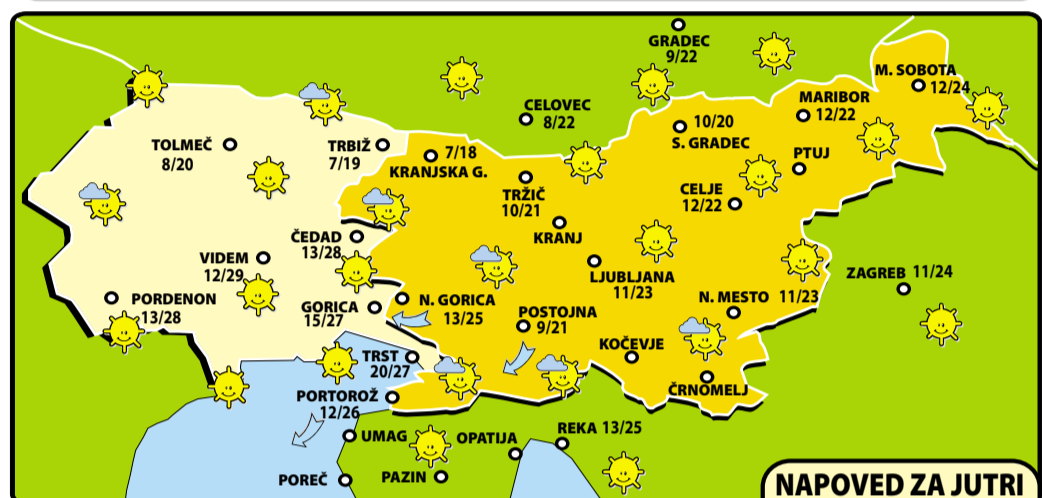
UV INDEKS
UV indeks bo sredi dneva ob jasnem vremenu po nižinah 5 in v gorah 6.

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

Pretežno jasno bo. Pojavljale se bodo lahko le visoke in tanke kopenske. Ob obali bo zjutraj pihal burin.

Danes bo povečini sončno, čez dan bo v hribovitem svetu občasno delno oblačno. Zjutraj bo po nekaterih nižinah megla ali nizka oblačnost. Ponekod na Primorskem bo pihala šibka burja. Najnižje jutranje temperature bodo od 6 do 11, najvišje dnevne od 20 do 25, na Primorskem okoli 27 stopinj C.

Nadaljevalo se bo lepo stabilno vreme. Kar toplo bo za ta letni čas.

Jutri in torek se bo nadaljevalo povečini jasno vreme. Zjutraj in del dopoldneva bo ponekod po nižinah megla ali nizka oblačnost. Na Primorskem bo občasno še pihala šibka burja.

DOPIS IZ PARIZA - Zanimiva razstava v Grand Palaisu

Veliko več kot igrače

Popotovanje po magičnem svetu igrač od antike do sodobnosti - Veliko prostora za domišljijo

PARIZ - O igračah in o ljudeh (Des jouets et des hommes) je naslov razstave, ki je v teku v pariškem Grand Palaisu. Igrače od antike do danes. Igrača kot razvedrilo, kot prijatelj, kot spomin, kot produkt kraja in časa. Stara ali nova, narejena iz cunja, industrijski proizvod ali kreacija znanih oblikovalcev (kot so Alexandre Calder, Felix Garcia Torres in Benjamin Rabier). Gre torej za popotovanje po magičnem svetu igrač, ki ga dopolnjujejo plakati, skulpture, filmi, videji ipd. Postavitve je po ambiciji projekta in številu eksponatov edinstvena; nastala je kot rezultat sodelovanja Grand Palaisa z različnimi francoskimi institucijami, z Victoria & Albert Museum v Londonu, z muzejem igrač v Nürnbergu, muzejem Strong v Rochesterju (ZDA) in z mnogimi zasebnimi zbiralci.

Mehak medvedek, lesen konjiček in magičen svet živali ... Tovrstne igrače, ki jih najdemo na različnih koncih sveta in v različnih obdobjih, so še danes priljubljene in niti sodobne elektronske igre jih niso izpodrinile. (Pravzaprav so nekatere »živali« prešle v svet avtomatov, saj se lahko same gibljejo in celo odgovarjajo na ukaze.) V zvezi s tem so se sprožile razprave, ali so za otroke bolj primerne tradicionalne igrače ali tehnološke. Strokovnjaki so ugotovili, da vsaka spodbuja določne sposobnosti in da tudi video igre niso same po sebi škodljive, nasprotno, ob pravilni uporabi so celo koristne. In še: če

so igrače namenjene otrokom, ne pozabimo, da jih ustvarjajo odrasli. Otroci si zaželijo, kar jim odrasli na različne načine (od daril do reklame) ponujajo. Odrasli tudi odločajo, katere igre so za deklice in katere za dečke. Otroci vse do drugega leta starosti izbirajo igrače po obliki, barvi, vonju in ne zato, ker naj bi bila neka igrača »naravno« bolj primerna za ta ali drugi spol. V primeru, da otrok ne sledi tej kategorizaciji, je bolj šokantno, ko si deček zaželi barbičko, kot če se deklica igra z avtomobilom. Globoko v otroku določimo vloge, ki se bodo nato zdele naravne. Igra je prva oblika izjave.

Danes se postavlja še problem pritiska medijev, ki se je v zadnjih letih zelo povečal. Kot v drugih primerih, je tudi pri igračah ključna beseda inovacija, ki skoraj primora starše k nakupu določenih igrač; ne gre za to, ali se bo kupilo medvedka ali vlak, ampak katerega medvedka in kateri vlak. Tudi tukaj gre za trende, ki jih vsiljujejo mediji in proizvajalci. Industrija igrač obrača veliko denarja, in da bi bilo tega še več, mnogi proizvajajo na Kitajskem, kjer pa občasno izbruhne škandal zaradi uporabe škodljivih surovin (spomnimo se afere Mattel).

Mimo vseh pritiskov in tehnologij pa ima otrok veliko fantazije in lahko iz katerega koli predmeta naredi igračo in tako doživlja neverjetne avanture. Preprost kos blaga postane večerna obleka, kartonasta škatla zaboj za zakladom itn. Ko se spreha po razstavi spoznavša, obujaš spomine in zajame te neke sladke melanholije ...

Jana Radovič

SARAJEVO Beatificirali so drinske mučenke

SARAJEVO - V glavnem mestu Bosne in Hercegovine so včeraj za blažene razglasili pet nun, ki so bile januarja 1941 ubite mučenice smrti. Redovnice so bile članice sester Družbe hčera Božje ljubezni, med njimi pa sta bili tudi Slovenki Kristina Bojanc in Antonija Fabjan.

Na beatifikacijski slovesnosti v Sarajevu je sodelovalo približno 20.000 vernikov iz Bosne in Hercegovine, Hrvaške, Slovenije, Avstrije, Madžarske in od drugod. Mašo je vodil papežev posebni odposlanec, kardinal Angelo Amato, ki sicer vodi vatikansko kongregacijo za zadeve svetnikov in blaženih.

Sestre Jula Ivanišević iz Hrvaške, Berchmana Leidenix iz Avstrije, Slovenki Bojančeva in Fabjanova ter madžarska Hrvatca Bernadeta Banja so na Palah v Bosni skrbele za otroke različnih ver in narodnosti in negovale bolnike. Njihov samostan je med drugo svetovno vojno služil kot pribežališče vseh pomoči potrebnih. Decembra 1941 so ga napadli srbski četniki, ki lahko simulira na nasilno odvedli v Goražde. Tam so jih nato skušali posiliti, a so se branile z vsemi močmi in se skušale rešiti s skokom skozi okno. Na koncu so jih četniki pokončali z noži, njihova trupla pa vrgli v reko Drino.

Božje služabnice, drinske mučenke, so vero in ljubezen do Kristusa izpričale z mučeniško smrtjo in si s tem 70 let pozneje prislužile razglasitev za blažene mučenke. Kot je utemeljil papež Benedikt XVI. v odloku, ki ga je sprejel januarja letos, so si to prislužile zato, ker so utrpele smrt zaradi sovraštva do katoliške vere (in odium fidei). Njihov spomin bodo obeleževali vsako leto 15. decembra, na obletnico njihove smrti. (STA)

Ameriški satelit naj bi končal v Pacifiku

WASHINGTON - Ameriški satelit UARS je včeraj zjutraj po srednjeevropskem času strmoglavil v Tihem ocean, ameriška vesoljska agencija Nasa pa ni sporočila, kje natančno so končali njegovi ostanki. Približno 90 odstotkov satelita, velikega kot avtobus in težkega šest ton, naj bi zgorelo ob dotiku z Zemljino atmosfero, ostalo pa naj bi približno 20 do 25 kosov, ki so prileteli na Zemljo, je sporočila evropska vesoljska agencija Esa. Po njenih ocenah je satelit, ki je v vesolju od leta 1991 meril Zemljino ozonsko plast, ob površino Pacifika treščil okrog 6.20 po srednjeevropskem času. Padci ostankov satelitov na Zemljo so sicer dokaj pogosti, do njih pride približno enkrat letno. UARS pa je bil največji satelit, ki je padel na Zemljo v zadnjih treh desetletjih.

Nova tehnologija za napovedovanje poplav

NEW YORK - Raziskovalci ameriškega računalniškega velikanu IBM so v sodelovanju s teksaško univerzo razvili novo napredno tehnologijo za napovedovanje poplav, ki zmore simulirati obnašanje rek stokrat hitreje, kot se to dejansko zgodi v naravi. Tehnologija, ki lahko simulira na tisoče pritokov obenem, bi tako lahko omogočila napovedovanje poplav kar nekaj dni prej, kot do njih pride, kar bi pomenilo več časa za preprečevanje nesreč in pripravo nanje.

Prihaja iPhone 5

SAN FRANCISCO - Apple name-rava naslednjo generacijo pametnega mobilnega telefona iPhone predstavi 4. oktobra. Predstavitelja ga bo novi glavni izvršni direktor družbe jabolka Tim Cook, v prodajo pa ga bodo poslali že v nekaj tednih po predstavitvi. Doslej je na pomembnejših predstavah novih proizvodov sodeloval legendarni prvi mož Applea Steve Jobs, ki pa je avgusta odstopil z mesta glavnega izvršnega direktorja.